

Bibliothèque numérique

medic@

**Hippocrate / Boulenger, Pierre. Divi
Hippocratis,... Aphorismorum
paraphrasis poetica, authore Petro
Bulengero**

*Parisiis : apud G. Linocerium, 1587.
Cote : 71541*

DIVI
HIPPOCRATIS COI
APHORISMORVM,
PARAPHRASIS POETICA

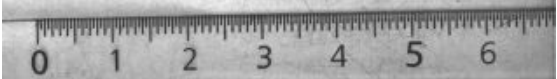
AVTHORE
Petro Bulengero Julio Junensi
medico apud Thoartios

AD
CLARISSIMUM AMPLISSI-
mumque Virum Iacobum Mango-
sum Regium in centum
viralis curia Pa-
tronum.

71541

PARISIIS,
Apud Gulielmum Linocerium, in monte Diui
Hylarij ad insigne Vasis aurei.
1587.
Cum privilegio Regis

HIPPOCRATIS
 APHORISMA
 PARAPHRASIS
 IN DOCTISSIMUM MEDI-
 CVM PETRVM BULENGERVM,
Francisci Guibaudet.

Vix prius Ausonis successerat adibus hospes
 Ausonius medicum maximus Hippocrates.
 Doctorum & potuit ferre omnia p̄cta virorū,
 Et nomen; celsi quo ferit astra poli.
 Nūc quātos strepitus, quātos plaususque ciebit
 Cui data sit grandis musa latina comes:
 Haecenus ausus erat nemo vulgare per auras
 Excultum doctis versibus istud opus:
 Ausus erat nemo (neque enim dea passa fuisset
 Quae facit argolico Pieris ore loqui)
 Sermonis solus linguae tu doctus Achiuae
 Transfere in Latium dignus es Hippocratem.
 Excipere hospitis dignus, qui, crede, perennis
 Pro merito fame praemia magna feres.

AD CLARISSIMUM
AMPLISSIMUMQUE VIRUM
Iacobum Mangotam regium
in centum-virali curia
Patronum.

O D E.

Angote, cuius nomen & ingeni
Vis mirabilem Francia quæ patet
Hinc inde, splendens inter omnes
Emicat, & super astra fertur.
Suprema quem nunc Curia regias
Causas tuentem suspicit, & graue
Pondus ferentem fronte recta,
Non humeris onere hoc remisit.
Quis te, quis illis laudibus efferat,
Quas tot increvis? cui ve anime satis
Ad intonandum totque lauros,
Totque trophæa tibi excitata?
Dum victor atras, quæ miseros premunt
Homunciones, tu nebulas procul
Expellis, ignorantiaque
Disjicis insidias, & artes.
Et luce clara, sidus uti nouum
Micas, serena nocte quod eminet,
Silente Phœbe, quodque Tethys

ij

4

Oceani modo lauit undis
 Et sol recedens clarius efficit,
 Ac puriori lumine dat frui,
 Sine Hesperugo, siue Mauros
 Extulit, aut Iouis ignis, ora.
 Sic puriori Castalidum vado
 Ablutus, amplis auctus honoribus,
 Mirandus & cunctis olympum
 Vertice nobiliore iangis.

Nam quid latet te quod Latium prius,
 Vel doctiori Gracia protulit
 Quidcumque scriptor? quid latet te,
 Quod reliquos latuit vel omnes?
 Non te poeta, fontibus auis
 Sua haurientes mella, quibus tenent
 Aures politas, & sonora
 Decipiunt animos Camena
 Non gesta quotquot maxima, vel domi,
 Beloue narrant, vel trepidos reos.
 Quicumque facienda tuentur,
 Seu Danaum, Latiane lingua.
 Natura solum praeserea suos
 Duxisse tete creditur in sinus
 Sic nota habes arcana quotquot
 I. a alijs negat, & recondit.
 Quis explicarit sensa animi sua
 Politiori carm. ne, si fides
 Pulsare Gracas, aut Latinas,
 Liberius velo qui placebit?
 Quis iuris aequae, quod studium tibi
 Peculiaris est, ancipites queat
 Soluisse nodos? cuius veri

Plus decoris fuit arte in illa?
 Sed vena nulli tam facilis fluat,
 Vt possit unquam sineula persequi:
 Nec Musæ tantum polliceri
 Nostra potest, tenuisque nervi.
 Nec te colentem propterea minus
 Fautore sulci, quique tibi libens
 Offert rudes iussere quale
 Pierides tibi ferre munus.

PREFATIO IN I. SECTIONIS

Aphorismorum suam paraphrasin
 Quid vetat ad dulces iterum descendere Musas?
 Desuetoque adeo plectra furore sequi?
 Aut quid inaccessos prohibet transcedere colles,
 Qua via seducto tramite sola patet?
 Non mihi se Phæbus, non se negat Aonis vnda
 Sæpe petita meis, sæpe petenda labris.
 Sed faciles mihi Castalides, sed fautor Apollo
 Me vocat, inque suos attrahit usque choros.
 At mea nescio que procul his me fata reseruat,
 Nec datur assueto quo prius ire pede.
 Si tamen interdum libeat tetigisse Camænas,
 Et solito argutas more cedere fides:
 Non mihi iam vanis placeant mendacia nugis,
 Quæque poetarum cætera turba probant.
 Sed iuuet in nostras artes traducere Musas,
 Nam mihi, ni medicus, nullus Apollo placet.

IN PRIMAM D. HIP-
POCRATIS COI APHO-
rismorum sectionem Paraphrasis
Poëtica.

Petri Bulengeri Iuliodunensis
Medici

St breue quod nobis spatiū conceditur eui,
Et lōga assiduos noctēsque diēsque labores
Exigit ars: Præcepta at verò occaso penna
Præcipiti fugit, & dubia experientia rerum,
Nec nisi cum multo discrimine crimen in illa est.
Iudiciū haud facile est. Nec solū hoc sufficit, unum
Officio functum esse suo sed & eger, & egro
Quisquis adest, obediens par est sua munera, ne quid
Incidat externum, quod flamina prospera tardet.
Si quādo ut laxus fertur liquida alius habentis
Sponte sua, & vomitus pariter grauis ora laceffit
Qualia si purgari opus est purgantur, & illud
Confert, & leuiter tolerat cui talia cedunt:
Sin minus, & contra grauiter, neque proficit bilū.
Sic & ubi venis humorem educis apertis,
Qualia si cautus vacues vacuanda fuerunt,
Confert, & leuiter tolerat quæ talia cedunt:
Sin minus, idque ferūt grauiter, neque proficit bilū.
Contemplare ergo regio quæ, & tempora quæ sint
Ætatēque, & quæ morbis vel conferat, aut non,
Athletis habitus bonus, ut bonitatis ad altum

Culmen ijt, dubij discriminis, atque pericli
 Plenus hic, haud vno stat quippe in mamine fixus:
 Nulla quies ipsi est: & cum nunquam ille quiescat
 Nec quod iam possit melius sperare superfit,
 Rectat ut in peius ruat. Ergo hunc solvere profit
 Absque mora vlla habitū nimia bonitate minacē,
 Quo rursus incipiat refici, inque valere corpus
 Nec tamen extremum ad casum deducere vires
 Profuerit, multum inde manet per sepe pericli:
 Sed qualis natura egri perferre valebit,
 Huc vsque & deduc: sic & vacuatio quaeuis
 Ad summum ducens, dubia, & discrimine plena.
 Et dubium extremo conuulsas cardine vires
 Instaurare adeo & summam reparare ruinam.

In tenui nimium viciū, exactoque pericli est, 4
 Perpetuo quando morbus se longius effert,
 Atque diu durare parat cumque urget acutus,
 Si neque res poscit, neque rerum efflagitat usus.
 Rursus difficilis qui summa euasit ad ipsa
 Est tenuis viciū. Nam fraudi est, atque periculo
 Replendo ad summum venisse, extremāque cuncta.

In tenui agrotos viciū peccare memento, 5
 Quare etiam nox e plus illis: omnia quippe
 Quae magna errata in tenui contingere viciū
 Consuevere magis, quam paulo plenior i' e
 Si fuerit. Quare sanis quoque plurima damna,
 Qui tenuis viciū valdē, exacti'sque, minatur.
 Nam grauius fertur, peccatum quicquid in illo est,
 Hinc adeo exactius viciū, tenuisque, pericli
 Plus habet hic, quā si quis paulum indulgeat egro
 Optima ad extremos morbos, quibus vltima sola 6
 Expectanda super, quae verē extrema medela est.

A iij

- 7 Ergo tibi per acuta furis si forte perartus
 Flamma mali, & tollis desuit in ossibus ignis,
 Ocyus extremique petunt membra agra labores.
 Atque opus extreme tenuem considerare victum.
 Sin morbus minus asper erit, minus anxius vret,
 Largius ut dapibus liceat fulcire labantem,
 Mollior extremis fuerit quo morbus, & ipse
 Descende & summo tantum hoc de iure remitte.
- 8 Ast ubi iam floret morbus, tunc nempe necessum est
 Ut tibi queratur ratio tenuissima victus
 Illud in his rebus nec te observasse pigebit
- 9 Indicijs nixum certis, quod denique rerum
 Aeger fiet, quamvis affectis sit viribus, anne
 Sufficiat victu hoc morbi perferre vigorem
 An prius effeto languescant corpore vires,
 Nec satis hoc fuerit victu, morbus ne faceffat
 Ante, & sedato cursus velut impete fidat.
- 10 Ac quibus ad summum morbum properare vigor
 Ocyus advertis, tenui ocyus utere victu.
 Si vigor in tempus differt, sua serius orsa,
 Qua prius ille premit, & cum iam instat, & urget,
 Tolle cibum nunc ante tamen paulo illum largius offer
 Quo morbi insultum ferat aeger robore firmo
 Quumque paroxysmis morbus se tristius effert
 Contrahere vela cibis, quippe illo tempore laedunt.
 Quis etiam certo redeuntibus ordine satis
 Languor adest imas depascens igne medullas
 Deme cibum, morbi cum sese exasperat ardor.
 Iamque paroxysmos, & eorum conditio que,
 Et morbus docet, & tempestas ipsius anni,
 Circuitusque suo dulcia incrementa tenere,
 Sine die quoque insultat vis effera, siue

Alternis desinit, acerbaturque diebus,
 Seu magis sera venit. Tū quicque apparet in aegro:
 Ut si quis lateris morbo tentatur acuto,
 Et subito apparet sub morbi exordia prima
 Spiritum, erit hic breuior morbus: si tardius exit
 Longus erit, sed & urinae, & quaecūque per aluum
 Excrementa fluunt, quique exit sudor in artus,
 Vel citò vel serò apparent, promittere saerunt
 Iudicij quos difficilis, facilisve futurus
 Sit morbus, qui vel breuior, vel longior angat.
 In quibus affecto dispersis vertice canis
 Iam series non multa super, nec dista longe
 Meta negant alios aequè ieiunia longa
 Posse pati Post hos quibus aetas proxima constat,
 Et medio vitae prouecta ut carcere curvit:
 Durius hi: quorum tenera lanugine malas
 Vestit adhuc primo vix vere inuente iuuenta.
 At ueneris: his ieiunia ferre recusant
 Praecipue hos inter quicquamque est prompserit ardor
 Quis etiam corpus iusta in uementa requirit.
 Incitus his ignis sub pectore, lurimus ardet,
 Plurimus his ideo cibus esto: sin minus ipsis,
 Fraudatum genio corpus tabescere cernes.
 At senibus calor exiguus, qui fomite paruo
 Indiget hic etenim à multis extinguitur: unde
 Non aequè insultat senibus quae febris acuta,
 Si qua venit, toto rigidum cum corpore frigus
 Hareat, & vacua late dominetur in aula.
 Iamque pruinoso cum sidere tardus anhelat
 Sol, hyemem, glaciemque ferens mortalibus aegris,
 Et cum leta nauo tellus se vere renouit.
 Ventriculo acensus stat plurimus inustus ignis

- Tempore non alio longissima munera somni
 Dulcius occludunt oculos, & pace quæta
 Lumina componunt languenti victa sopore.
 Quare etiam atque etiam sit victus plenior illa
 Tempestate. Etenim multus calor insitus, unde
 Pluri opus est victu. Docet ætas, atque palæstra.
- 16 Hos oēs febris queis viscera torret, & vrit,
 Humidus imprimis victus iuvat: Attamen ille
 Præsertim pueris, alijsque hoc viuere pacto
 Assuetis, gratiusque offertur, & utilis vsque est.
- 17 Nec quoq; contēnes quibꝰ aut semel utile, vel bi
 Plusve minusve cibi, vel queis præbere vicissim
 Conueniat. Sedet hic ætas, consuetaque victus
 Obseruanda tibi ratio, regioque tenenda,
 Et quo quemque anni curas in tempore morbum.
- 18 Quippe cibus multum officiat, si largior adsit,
 Et cum flaua Ceres sitientibus æstuat aruis,
 Et cum pomiferis Autumnus mensibus æstat.
 Vere cibos leuiss tuleris, cumque omnia dura
 Vexat hyems, gelidisque horret sub nubibus ær.
- 19 Cū redinius ades, morbiq; insultus acerbatur
 Circuitu rediens solito, fuge sercula cuncta,
 Nūcoge inuitos: sed quam prius illius æstus
 Exurgit, tu deme cibos, tu sercula vita.
- 20 Cum morbi vis summa furit, naturaque tentat
 Iudicio veluti damnandum extrudere totis
 Artibus, aut planè id fecit, nihil ipse moueto,
 Nec quicquam molire noui, aut purgantia profer,
 Ceteraque irritant quæcunque, fac omnia missa.
- 21 Quæ ducenda foras, quæ fert natura, ruitque
 Præcipuè, hoc educ, modò ne loca commoda desint.
- 22 Sola tibi purganda scias, quæ colta, nec vnquæ

*Cruda mouere ausus, sapiens, nedum impete primo
Morbus adest, nisi mole sua, vitiove tumbunt.*

Quod sepe auertit vis insita materiai.

Corpore quacumque exierint censere caueo

Mole sua: videas vnum id, si qualia debent

Exierint, leuiterque ferant quicumque laborant.

Quinetiam possis donec mens lapsa labarit

Siqua opus est, duxisse audax, modo viribus ager

Firmis extremum possit perferre laborem

Iam vero dum multa malis vis feruet acuti

Rard propines purgantia pharmaca, & illud,

Insultu in primo, nec id inconsultus obito.

Sed bene prouisa re, nota incommoda vita.

Nā quaecūque nocent, & que purgare decebat ²⁴

Si purges, confert, & cedit leniter agris.

Sin cōtra, grauitēque ferunt, neque proficit hilū.

PRÆFATIO IN SEVNDAM
 sectionem Aphorismorum Ad clariss. virū
 Scavolam Sammarthane, questorem Francia.

S Ammarthane decus patriæ, lumēque tuorū,
 Quo melius nemo pulsar vitamque chelym
 Cuius ego allectus mira dulcedine Musæ,
 Quam pariter mecum Francia tota stupet
 Castalidos latices à prima incunte iuventa
 Persequor, & duce te numina sancta colo.
 Tu mihi quæ figenda forent vestigia primum
 Monstrare, & tutum sternere tuctus iter.
 Aspice te summum Parnassū ascendere collem
 Pieridū & castos ausus adire choros.
 O quoties te nostra rudis, nascentisque camæna,
 Nec bene concordēs concinuerē lyre?
 O quoties hilari mea carmina fronte probasti,
 Carmina quæ nobis primus Apollo dabat
 Te quoque nunc grādi pat est applaudere Musæ,
 Quæ tibi fert illa quicquid in arte potest.
 si quid in arte potest illa qua maximus extas,
 Quæque tuum nomen totus hic orbis habet
 Ipse scio, quanquam diuina poemata tractas,
 Et curæ infantum lumina prima tuæ.
 Nostra tuo hortatu surgentia carmina laudas,
 Quæ tibi sint animi pignora certa mei.

IN SECUNDAM D. HIPPOCRATIS
Coi Aporismorum sectio
nem Paraphrasis
Poëtica.

Petri Bulengeri Iuliodunsis
Medici.

Quocunque in morbo noxâ affert somus, &
ille
Pestem ac perniciem languor certam inuebit. At si
Profuerit somus, tibi mors non inde timenda.
Vtile id est, quoties somus deliria sedat
Et sopor, & vigili se corde in omnia versas
Si modus abscedat tibi sit carbone notanda.
Non ieiunia famas, non copia plenior a quo
Est bona, nec quicquid plus quam natura requirat
Sponte sua lassus languent qui viribus artus
In stantis morbi v' stigia proxima signant.
Quis aliqua agra dolet pars corporis, atque do-
lorum.
Vis multa haud tægit sēsū his mēs agra laborat
Corpora qua multo tenuata à tempore marcēt,
Tardius inistauranda cibo, & recreanda memōto.
Que paucis collapsa, breui reparanda vicissim.
Si quisqua à morbo dapibusque indulget, & illis
Non reficit lassas vires, certissima signa
Plura alimenta tibi corpus capere, atque ferendo
Ipsū sit sed si quis fercula cuncta recusat,
Aut nimium his non indulget, nec pristina virtus
Vt postliminio redit, hanc purgare necesse est.

- 9 Corpora quæ purgare voles, face fluxibus apta
Illa fient, liquidoque ruant ceu lubrica tractu.
- 10 Quod nutris impura magis tu corpora, plus hoc
Inscius hæc lædis, frustra que improvidus instas.
- 11 Expleri liquidis facile, atque humentibus escis
Est magis, ac solida dape, cum cui fracta labat vis.
- 12 Quæ super in morbis, postquæ quasi iudice certo
Lis discussa omnis, recidiva incommoda præbent.
Quæ morbus summo vires certamine tollit.
- 13 Ante paroxysmum noctem tolerare molestum est.
Quæ sequitur, leuior nox hæc plerumque videtur.
- 14 Proluvies cû vètris adest, atque impete magno
Aluus abit, mutant si se excrementa fluenda
Profuerit, modo ne in peius mutatio fiat.
- 15 Faucibus ægrotis, aut toto corpore nato
Tubere quid moneat, spectâ excrementa: quibus si
Admixta est bilis, simul egrû est corpus. At hæc si
Respondent sanis, nihil est nutrire pericli.
- 16 Cû ieiuna fames procul hic labor omnis abesto
Naturam præter si plura alimenta petita,
17 Morbus adest: docet id consuetæ forma medelæ.
- 18 Quæ subitò, largè que simul nutrire videbitur,
Illa etiam subitò laxo de ventre feruntur.
- 19 Nec verò aut obitus, aut prædixisse salutem
Secure poteris penitus, cum morbus acutus
Sevit, & in venas quam latè incendia voluit.
- 20 Humida cui inueni fluit aluus, sicca fit illa
Progressu ætatis: iuueni cui sicca, vicissim
Humida fit seni o nigros albante capillos.
- 21 Vina famè tollunt si largo hæc hauseris haustu
22 Copia quos morbos peperit sola, ocyus illis
Hæc exhausta abeunt. Si quos vacuatio fecit,]

Copia tollit eos: Perimunt contraria sic se.
 Septima bis quæ lux morbum tibi finit acutum. 23
 Quarta notat quæcūque mouet lux septima surgēs 24
 Altera principium bis quarta à luce reposcit
 Hebdomas undecima obseruanda est: illa secunde
 Quarta etenim hebdomados: sequitur q: septima rursū
 Post decimam obseruanda tibi: quippe illa notatur
 Septima ab undecima, ad bis septē quarta refertur
 Quæcūque in media quariana æstate fatigat, 25
 Illa ferè breuis. Autumno sed longa manebit.
 Præcipuè que hyemis quæ proxima frigora tanget.
 Tutior est spasmus febris super, atque calente 26
 Febre super spasmus exhaustos inuadere in artus.
 His, quæ non ratione leuant, tu fidere noli. 27
 Nève metum valdè incutiant tibi si qua videntur
 Damnanda, vltra quam ratio, & res postulet ipsa
 Spèque, metūque inter dubia hæc nā plurima, necq:
 Permaneant multum, vel longo tempore durent:
 Febris vbi haud leuis oīno est, & corporis æquæ 28
 Prima manet moles, nec quicquam firma remittit,
 Liquaturve magis, ratio quam flagitet ipsa.
 Istud vtrūque malū est: quippe illud tēpora morbi
 Longa notat: signum naturæ at debilis hoc est.
 Si qua mouenda putas, morbo incipiēte moueto 29
 Commodius: verò morbo floreute quiesces.
 Non ita principijs, nec sine incommoda sese 30
 Morborum, atque graues casus esse ferre notantur:
 Omnia debilitata: vigor quæ maxima profert.
 Cui nihil indulgenti epulis, auideque perenti, 31
 Proficit à morbo corpus, prauis ominis i. ud
 Sæpe fit vt quisquis malè habet, si tēpore primo 32
 Indulget dapibus, nec quicquam proficit, i. e

- / Sub facem rursus appositas non appetit escas,
 At primò oblatas si fortiter odit, & horret,
 Posteriusque avidus petit has discrimine morbi
 Enadit melius, tristisque incommoda noxæ.
- 34 In morbo quocunque sibi mens constat, & aeger
 Componit bene se ad quæcunque oblata fruenda,
 Indigetque eibus, faustum: si vitæ labascit
 Mæs milleque epulæ arridet, pleni omne periclitæ.
- 35 Omnibus in morbis minus his solet esse pericli,
 Quorum est affinis nature morbus, & ætas,
 Atque habitus bene conueniens, nec discrepat annj
 Tempestas, quam quæis nulli horum conuenit ægor.
- 36 Omnibus in morbis securius infima ventris,
 Et medium circa, partes, abdomen, habere
 Crassitiem: si tabuerint, valdeque videntur
 Attenuatæ: istud prauum est: dubijque pericli
 Illud idem cum cui inferius medicamina danda.
- 37 Cui sanum, atque valens corpus, medicamine potò
 Deficit, ut primum purgans vis se illius evertit:
 Nec non & quisquis vitiosa alimenta capessit.
- 38 Haud facilis purgare operæ est quibus integræ virtus
 Et bene corpus habet nullo languare propinquo.
 Si quis deterior paula potusque, cibusque est,
 Et tamen arridet magis hic melioribus escis,
 Gratis anteferas minus, at melioribus, illum.
- 39 Rarius inuadi morbis plerumque videmus
 Proiectos ætate, ipso quam flore iuuentæ
 Sed qui longi illos morbi afflixere, ferè sit,
 ut reliquum ætatis suprema ad tempora durent.
- 40 Confectis senio raris, narisque grauedo
 Non maturatur nature viribus villis.
- 41 Si quæis deficiunt animi sepe, atque labassunt.
 Fortius

Fortius idque malum est, quod nulla occasio nota
 Afferat, his subitum nempe est in limine letum.
 Attonitos subito veluti qui fidere tacti
 Si noxa inuasit uehementior, illicet illos
 Non est ut possis certa subducere morti:
 Que quamquam leuior, vix vlla medela salutis est.
 Semianimi, penè eliso iam gutturo si cui
 Direptus laqueus, necdum sua fata peregit,
 Non redit ad superos si spuma apparet in ore.
 Si cui natura propenso sesquipede extat
 Pinguis aqualiculus, multoque abdomine turgat,
 Huic mago quum gracili celeris vis funeris instat
 Qui morbus fieri comitia iusta recusat,
 Abscedit quibus haud etas iam floret adulta,
 Vt sese immutatque etas, victi sique locusque
 Est alius pariter nec non & temporis hora.
 Quem lacerat duplex dolor vno tēpore, partem
 Haud vnā simul exercens, uehementior alter
 Obscuratque alium, sensusque exercet & angit.
 Dū pus sit dolor est, febrisque frequentior urget,
 Quam pure ut factō veluti natura quiescit.
 Corporis in motu quocunq̄ue fatiscere vires
 Cœpere, ex templo recreat cessatio lassum.
 Assuescit solitos quisquis tolerare labores,
 Debilis ille licet multisve grauantibus annis,
 Insueto lenius tulerit iuvene, atque valente.
 Que multos, peiora licet, consuetā per annos,
 Insuetis turbare solent minus. Ergo decebit
 Inconsuetā etiam suetis tenta sse, relictis.
 Et largè & subito vacuare, replere, calorem,
 Frigusve inuehere, aut alia quacūque mouere
 Hæc, illac corpus, dubium, & discrimine ple: um.

*Nam multum est quicquid natura infestius odit,
At quod sit sensim securum, aliásque futurum est,
Inque aliud quando ex alio transire iubemur.*

- 32 *Omnia si facias, ratio ceu postulat, atque
Non sunt ratio que poscit, parce moueri,
Néve aliud petito, si quod visum ante manebit
Liberius queístique alius fuit humida, morbo*
- 33 *Promptius expedias iuuenes, quam sicciior illa
Si fuerit: sede nim gelida aduentante senectia
Ægrius: ut queis tum plerumque hæc sicciior exit.*
- 34 *Ingenius est certè iuuenescere corpore magno.
Nec visu ingratum: sed deinde senescere in illo,
Vtile non aequè, at peius quam corpore paruo.*

IN TERTIAM APHORIS-
MORVM SECTIONEM.

P R Æ L U D I U M.

Nunc tibi quo vèti flatu, quo fidere morbi
Sæuius intulcèt, vel mitius ægra laceffant
Corpora, quæque illis ætas obnoxia, quæque
Hos fugit, expediam: tu conditamento teneto.

INTERTIAM D. HIPPO
CRATIS APHORISMORVM
sectionem Prefatio,

AD
IACOBYM SAMMARTHANVM
ET EIVS SAMMARTH.

*Uæ quondam tibi voueram, medentis
Lux, & gloria, nunc repono rursus,
Cui oracula senis: suis Latina
Quæ nobis numeris re fert, camana:
At tu munere non nouo petitus,*

*Natum participem tuum pusilli
Doni suscipe, non tibi hic negandus.
Si tu Asclepius alter, ille prima
Hac ætate Latina, Græcæque ipsa
Non callet minus, ac magistra quos iam
Ætas longior omnis acta in harum
Rerum notitia facit peritos
Et musis bene notus est utrisque
Nec torquet modò doctus arte curtum
Enthymema, sed & sinus profundos
Naturæ speculatus omnis: idem
Et mathemata diligenter illa
Quæ certis numeris tenetur orbis,
Et terræ spatia omnia explicantur,
Et cælum petitur, patèntque quotquot
Cælo sidera permeant sereno.
O tali sobolem parente dignam,
O dignum simili satu parentem*

B. ij

IN TERTIAM D. HIPPOCRATIS COI APHORISMORUM SECTIONEM PARAPHRASIS POËTICA.

Petri Bulengeri Iuliodunensis
Medici.

Empora cum certa sibi decedentia lege
 Mutatur, morbi omnegenus ruit aëre toto
 Præcipuè, nec non qua tempestate repentiè
 Frigorave, aut æstus valdè immutata feruntur:
 1 Cæteraque assimili fieri quæ lege videbis.
 Natura æstate hæc benè habet, vel læditur illa
 Altera sic hyeme aut benè habet, vel læditur illa.
 Atque aliò hic alius benè vel malè tempore mor-
 bus
 2 Sese habet ex sese, naturæ & origine prima:
 Nec minus ætates hac tempestate vel i a,
 Et viciu et regione, benè, aut malè habere vidètur
 Tempore lux quocumque eadem modo frigore
 torpet,
 Nox calet, autumnimorbos sperare iubebo.
 Aggruat auditum pluuio & otus aëre tristis,
 5 Luminæque obscura madidus caligine damnat:
 Et caput ille premit: pigro torpore per artus
 Infuso encruat vires compage soluta.
 Talia cum regnat, totoque insanit olympo
 In morbis speranda tibi. Si flamine sæuit,
 Atque pruinosas Boreas molitur habenas,
 Plurima tu sis adest, stat faucibus aspera tota

*Scabrites, pr. edura alius, conamine multo
 Vix urina fluit: gelidus diffunditur horror
 Membra per, & fibr. is: Latus indolet, angitur* 6
azrum
*Pectus: ubi toto potior regnabit Olympo,
 Hæc morbis speranda tibi, penitusque cauenda.
 Si veris tepidusque dies: liquidumque serenum
 Sirius effæto mentitur fidere multus* 7
*Febribus in cunctis sperandus corpore sudor
 Ast æstu in summo quum squalidus æstuat aer,
 Febris acuta oritur: qualis si degitur ann. s* 8
*Plurimus, ut cæli fuerit flagrantis imago,
 Talis erit nobis sperandus sæpius ægor.
 Tempestas quoties constat sibi, & omnia sunt
 Tempore tempestiva suo sibi constat & ægor,
 Iudicio & facili natura hunc pellere succit.
 Sin illa instabilis nec certa lege mearit
 Certa etiam morbi, aut stabilis non vna manebit
 Conditio, ancipiti sed sese examine pendet* 10
*Autumno vis morborum rapidissima fertur:
 Nulla magis crebro tempestas funere sanit
 Sæpius. At contra veris famissima mulcet
 Hora, & vix æger quisquam pestem appetit illa.* 11
*Autumnus grauis his que is labes conficit artus.
 At tempestates inter si squalida tota,
 Totaque Threicij Koreæ violentibus alis
 Horret hyems si vere nouo pluuiaque frequentes,
 Sæpius & madidis Notus imbrifer aduolet alis,
 Hic messe in media rapidique sub axe Leonis
 Febris aucuta frequens aderit, lipposque rubore
 Scintillare oculos multa ratione necesse est,
 & duro in ventrem grassari tormina morsu:
 Humida cui natura caue, mulier que timeto.*

- 12 Sin pluuiis madidòque noto tepidòque calore
 Abblanditur hÿems, ver siccum horrescit ab aura
 Spirantis Boreæ, tum qua paritvra Fauoni
 Flamme sub primo facilem patietur abortum,
 Et crudam qua vis de causa ciecerit aluum.
 Si qua parit, fœtum imbellem, miserique puellum
 Sorte parit, morbi comites cui tempus ad omne,
 Vt subito aut animã vix hausit, as fundat in auras,
 Aut macie exanguis, morbis obnoxius vsque,
 Infaustam infelix toleret vix denique vitam.
 Termina mox reliquos, sicci que, dolore rubentes
 vexabunt oculi, subito tum funere teter
 Ingruet in canos capite exundante catarrhus.
- 13 At si estas Aquilone tepet, squalêtque, notis que
 Autumno multus, pluuiãque e nube perennis
 Imber eat, bruma capitis dolor, inde grauedo,
 Et tusses aderunt, & faucibus aspera raris.
 Sunt quorum in tabem præceptis natura feretur.
- 14 Sin Boreæ afflatu non vllis imbribus autius
 Squaleat, humenti naturæ commodus atque
 Famineo generi interea sed lumina lippa
 Efficiet reliquis, sicca que rubentia sorde.
 Corpore tum toto febres accerset acutas:
 Longa grauedo premet: bili queis percitus atra
 Sæuiet in cunctos cerriti more timendus.
- 15 Ex varijs verò, que tempestatibus anni
 Sicca magis prorsus sana est, quam si acre denso
 Eripiant oculis flammata mœnia mundi
 Nubila, nec multa grassatur strage perinde.
- 16 Quippe ubi perpetuque imbres, & plurim' humor
 Sidere sub pluuio cadit, illo tempore febres
 Sunt longa, atque ferè nimis fluit impetus alui.

*Putrida tum labe toto se corpore fundit:
 Exoritur quoque qui membris languore profusis
 Insilit, & media spumantem ossundit arena
 Morbus: & attactu veluti qui sideris urget
 Et sensu, & motu cassos: tum faucibus hostis
 Angina. At verò sicco pbichisis aere multa.
 Inque oculos diræ irrepunt contagia labis.
 Articulosque petens tabes inimica per omnes
 Serpit. & ex alto veluti quæ pendula tecto
 Stiria vix tepidi tabescit lumine solis,
 Stillatimque cadens guttam mox gutta sequuta est
 Sic urina fluit: tum tormina crebra fatigant.* 17

*Quinetiam cæli quæ quaque in luce videtur
 Conditio, Boreæ rigidis si flatibus borret,
 Corpora condensat, robusta & alacria reddit,
 Floridum & roseum delibat in ora colorem.
 Auditum excacuit, ventri quoque exsiccat, & angit
 Lumina mordaci sensu: Tum pectore si quis
 Ante dolor, furit ille magis. Sin turbidus auster
 Ingruat, effæto languescunt corpore vires, (alta
 Humida mæbra, graue & caput indolet, aure sub
 Sensus hebes, cuncta in gyrum vertigine credas
 Torqueri, & raptum corpus vix posse tenere,
 Luminaque in stabilem, & corpus coisse rigorem,
 Difficilis valde ut motus, nullusve superfit.
 Interea nihilo fiat Segnior impetus alui.*

At tempestates inter, quæ in carcere vite 18
*Curritur in primo, quique illis proxima tangunt
 Limina, vere magis, primaque æstate valentes
 Optimè agunt, sanique magis quam tempore quouis
 Hinc æstate senes, & certum tempus adusque
 Autumni. Autumno at reliquo, brumaque vigente*

Quæis media est ætas, pariterque ab utrisque remota.

19 *Faque scias morbos posse omnes tēpore in omni
Corripere sp̄atia, & cœlo de currere aperto:
Attamen hac alijs ali. se efferre videntur
Tempestate magis, sæuisque exurgere in iras.*

20 *Vere quidem, viridi tellus cum germine turget,
Omnegenisq̄ micant variantia prata corollis,
Et furor, & biles atra, & suffragia rumpens
Morbus adest, multo naris completa cruore
Diffluit anginaeque urgent, & multa graedo:
Tum raris fauces exasperat, & quatis agros
Tussis, tum vitium quod ducit ab impete nomen,
Et lepræ emergunt, alibi, & tubercula multa,
Plurimæque in formi subit ulcere pustula torquēs,
Et dolor articulus duro languore moratur.*

21 *Æstate istorum quædam: Tum corpora febres
Continuæ exercent, quæque ardens viscera torret,
Quæque per alternas rediūna insurgere lucet,
Assolet, æquato dimensa examine tempus,
Et quæ quartano dedit sua tempora motu:
Tum vomitus, ventrisque fluor, tum lumina lippo
Inflamata malo, dolor auribus, ulceraque ori,
Putredo inguinibus, maculosus corpore sudor
Succedunt, varijsque malis se noxia iactant.*

22 *Autumno istorum bona pars, erratica febris,
Et quartana lien tumido ligat ilia vinclo,
Aret hydrops, phthisis annofo furit improba morbo*

*vesica inclusus guttatim tardior humor
Liquitur, intestina angunt malè tormina, laeior:
Sæuit & occultus vicia coxendice morbus*

Qua

- Qua coniuncta haerent femori certo ilia vinclo:
 Tum genus anginae, tum creber anhelitus urget,
 Voluulus, & morbus qui dicitur fonticus instat:
 Et furor, atque atrae biles grassantur ubique.
- 23 At vero ut pennae Aquilonis inharuit aer,
 Et laevis, & pulmo morbo tentantur acuto,
 Corpus & ex angui prostermitur omne veterno,
 Et tussis, ravis subeunt, humensque graedo,
 Et misero immittis morbus sub pectore sequit,
 Aut lateri, aut lumbis haerens iniuria torquet:
 Nec caput est immune mali vertigine caelum,
 Et stupet emissio ceu qui Louis igne petitur.
- 24 Respice & aetates varias incommoda cuique
 Sunt sua. Qui primo stantes in limine vitae,
 Vix dum etiam liquidas hauserit luminis aurae,
 Ulcere foeda lues illis depascitur ora,
 Et vomitus, tussisque subit, tu insomnia, terrorque
 Et medius venter flamma rapit, humis aequae auris.
- 25 Iamque ubi molirique via, & se prodere dentes
 Incipiunt, morsu prurit gingiva, doletque,
 Febris adest, corpus conuellitur, impete magna
 Alnus abiit sed praecipue prodire caninos
 Cum cernes dentes, & ei crassissimus inter
 Qui fuerit pueros, tum si cui siccor alnus.
- 26 At quibus haec etiam prouentior aduenit aetas,
 Fauibus in medijs multus tumor instat ad isthmum
 Et collum introrsum cadit, qua firmiter haeret
 Occipiti primo: Tum creber anhelitus artus,
 Aridaque ora quatit, vesicae calculus asper
 Excoquitur, vermes media intestina rotundi,
 Ascariadesque extrema petunt: ve ruc, que multa
 Prominet, oblongaque tumor pone al fidet aures

- Strumique ceruicem circum scapulasque pererrat
 Atque alia exurgunt tubercula, sed magis illa
 Quae memorata, ista sanire aetate videntur.
- 27 At quibus haec etiam prouecta est longius aetas,
 Primaque iam pubes, illis mala plurima praesto
 Istorum atque magis febris diuturna minatur,
 Naribus & multus dimanat sanguis apertis.
- 28 Plurima quae pueros urget mala, Delia lampas
 Quae renouata quater decies vel iudicat illa,
 Septima vel curuo rediens Laton cornu,
 Vel septem Phœbi circum sua sidera cursus,
 Vel prima ut pubes molli lanugine vestit
 Inguina. At hoc pueris si quae non limite noxae
 Cessare, aut mulier cum primum menstrua soluit,
 Filla solent longum plerumque manere per auum.
- 29 At iuuenes purum per sepe è pectore sanguinem
 Educunt, tabe, & febris vexantur acuta:
 Hos quoque qui morbus sacer est violentior urget:
 Pluraque praecipue tamen haec quae dicta, fatigat.
- 30 Quaeis verò a primo magis aetas flore recedit
 Grandior, hos creber diuexat anhelibus oris:
 Et latus, & pulmo morbo penetrantur acuto,
 Sternitur ex angui corpus saepe omne veterano,
 Atque phrenesis adest, febris ardens extra perurit
 Ipse diu effreni praecipit fluit impete venter.
 Et cholera, & leuor premit intestina, grauântque
 Tormina sunt imo sanguis quaeis podice manat.
- 31 Quae postquam aetates spatio fugere peractis
 En senium tibi difficiles mox aëris haustus
 Inuebit, & crebra metuentes tussis catarrhos:
 Ocyus urinas cohibet, guttaeque cadente
 Stillatini effundit: soquiturque in renibus ardens

*Calculus: articuli multo languore fatiscunt:
 Omniaque in gyrum vertigine rapta videntur:
 Sidere percutitur corpus, marieque tenaci
 Languescit, prauus que habitus depascitur artus.
 Ad acie quod & cute desensit pruritus in alta,
 Et totum lacerat corpus noctesque, diesque,
 Nec cupidus blando datur indulgere sopori.
 Humida mox, nares, oculique, aliusque fatigant,
 Obtusaque acie ducunt glaucomata peplum,
 Surdior auditus voces male captat inanes.*

Cij

IN QVARTAM D. HIP
pocratis morum sectionem.

PRAEFATIO.

AD DOCTISS. VIRVM

*Martinum A. abiam Medicarum artium
professorem Regium.*

Vm te Parrisijs tui penates,
 Voluentem veterum erudita scripta,
 Et nunc Hippocratis tui libellis
 Intentum, modo fruge te Platonis
 Aut Aristotelis discretiori
 Implentem retinent: & ore docto,
 Quæ labore tuo parata cuncta
 Te scholæ, iuuenumque turba multa,
 Quæ frequens tibi, cernit explicantem:
 Nec non ingenio omnium capaci
 Authores legis, & reuoluis omnes,
 Seu græco, aut Latio loquantur ore:
 Et quæ singula, non sine hac medendi
 Artis notitia tenenda in illis,
 Doctus persequeris, facisque nota:
 Et crebrò quereris tua ista cœpta
 Abrumpi, reuocante te frequenti
 Egro, cui medicam feras salutem,
 Et morbo recres nimis premente:
 Nos Martine, quibus tui perennis
 Restat mentio, pectorisque in alto
 Quæis insculpta sinu tua est imago,
 Nos, quæis otia longa, quæ Camœnæ

Deposcent sibi tota, & istæ & illæ,
Quæ cum ludimus, & iocamur vna,
Hæc tibi monumenta dedicamus
Cultus illius, illiusque honoris
Quem par perpetuum tibi est haberi.
Parua munera quis tamen negabit?
Sunt parua illa quidem, sed æstimanda
Pluris, quod memori tui profecta
Mente: non aliter Ioui supremo
Parua sæpius hostialitatur.

IN QUARTAM D. HIP-
pocratis Coj Aphorismorum
lectionem Paraphrasis
Poëtica.

PETRI BULENGERI
Iuliodunensis Medici.

- 1 **L**UNA quater postquam latuit, quater orbe
reuerfa,
Septima nec curuo redijt Latonia cornu,
Pregnanti, si forte tumet, purgantia profer
Pharmaca: sed minus illa dato qui septim' inflat
Mensis. At ante, vel ulterius tentare cauendū est
2 Quum purgas ea duc qua sponte abeūtia profini
Que contra exierint, quam primum omnia siste.
3 Que purganda tibi si purges, illece agro
Confert, & leuiter tolerat: si, durius illi est.
4 Aestiuo sub sole, Ceres cum flaua frequenti
Falce cadit, vomitum cieas magis, atque rigente
Bruma, aluum potius ducas medicaminis haustu
5 Difficilis, siccas in sana canicula messes
Dum coquit, & laeo contristat lumine coelum,
Aut ubi iam exortu propior, purgatio cedit.
6 At vomitum gracili, & facilis si cui ille, cieto:
Dum modo ne gelida tentes id tempore brumae.
7 Sin cui difficilis vomitus, moderatāque carnis
Copia, sollicites aluum ni te impedit aestas.
8 At quibus exanguis tabes confecerit artus,
Vitandus vomitus, melius purgabitur aluus.

- ... qui bile tument, tu largus aluum
 Excideas: sic cuique sibi contraria profer.
 Cui febris valde acris adest, & acuta perurit,
 10 Si tumet, hic eadem purgato luce, morasque
 Tolle omnes: namque haud cessandum hoc cardine rerum.
- 11 Tormina quos, medióque labores ventre lacefunt,
 Et lumbos dolor exerceat, quam pocula nulla
 Compefcunt, nec sese alia ratione remittit,
 In siccum hydropem vis morbida de finit omnis.
- 12 Quaeis aluus, veluti lauore obfessa fatiscant
 Intestina fluit, vomitu hos purgare caucto
 Omnia cum cana torpent concreta pruina.
- 13 Difficilem elleborus vomitum cuiumque ciebit,
 Quam prius exhibens illum requiéque, cibisque
 Pluribus assumptis face ut humida corpora reddas
 Elleborum ut quisquã biberit, magis motibus illius
- 14 Corporis exerce: somnis minus utilis ipsis,
 Et requies fugienda magis: qui carula verrunt
 Aequora, spumantesque impellunt remige fluctus,
 Corpora quod motus perturbet, scire fatentur.
- 15 Elleborus quoties vis plura è corpore ducat,
 Motu opus: At somno, & requie cessare iubebis.
- 16 Ellebori non noxa leuis cum corpora sana
 Hinc rigor in nervos etenim, & distentio sauit.
- 17 Cui sine febre cibi fastidia magna furitque
 Corde dolor, cacaque oculis caligine mersis
 Omnia torqueri in gyrum distraita videntur,
 Tristiaque ora graui sensu distorquet amaror,
 Huic offerre opus est purgantia pocula sursum.
- 18 Pectore qui sauit dolor, & medicamina posse

- Quae sursum purgent medicamina poscit : at imas
Qui dolor in partes furit, hic contraria poscit.*
- 19 *Quos nulla epoto sitis à medicamine torquet,
Purgari haud cessant donec sitis ora lacestat,*
- 20 *Si febre expertem torta intestina fatigent,
Genua labent, lumbosque dolor grauis occupet, illi
Ducta aluo quod purget, opus medicamine scito.*
- 21 *Sponte sua si nigra aluo corrente ferantur,
Quale nigrū est sanguen, seu febris plurima venas
Torreat, inque altas deseniāt igne medullas:
Seu febris non vlla subest, discrimina mille
Impendens egro capiti: grauiorāque presto:
Multiplici quo cuncta magis distincta colore.
Tertius est hausto fieri id medicamine cuiquam,
Quoque magis varius color, hoc minus inde pe-
riculi.*
- 22 *In morbi insultu primo si prodeat atra
Bilis seu vomita, sine imo in gloria ventre,
Nulla salus adeo misero queat esse saluti.
Quos longus morbus, febrisve attriuit acuta,*
- 23 *Vulnerēve insulto macies depascitur artus,
Corporis aut aliter moles submissa labauit,
Bili illis atra, vel nigro sanguine quouis
Egesto certo exitio vos lux postera mactat.*
- 24 *Pestiferū est ventrem quoties inimica lacestant
Tormina sibili incipiant se promere ab atra*
- 25 *Quicūque ore exit sanguis malus, vtilis aluum,
Qui petit, atque niger decliuū tramite fertur.
Torminibus si quis misere laceretur, & idem*
- 26 *Quaslibet eiciat carnes, certa omnia mortis.
Quis in febre cruor multus se naribus essert,*
- 27 *Vel quacūque alia prorumpit corporis ora,*

- His ubi vis repressa mali, recreataque membra
 Incipiunt primum sensim instaurare vigorem,
 Aluus proluvie multa resoluta liquecit,*
- 28 *Bile quibus suffusa aluus quaecunque regeffit
 Auribus his super hoc surdis, iam talia cessant
 Quis obtusa aures, iis tum talia cessant
 Bile ubi iam suffusa aluus quaecunque regeffit.*
- 29 *Qui rigor in febre est sexto sub lumine Phœbi,
 Iudicij grauis hic morbum spondere videtur.*
- 30 *Quisque paroxysmus certis se exasperat egros
 Hora eadem febris hesternæ qua luce remisit
 Postridie si forte redit, spes anxia restat,
 Iudicijque grauis morbus portenditur inde.*
- 31 *Quos in febre premunt laesi cœni corporis artus,
 Præcipue abscessus illis inuadere cernes
 Articulos, inxtaque genas loca proxima quæque.*
- 33 *Si quibus à morbo vires reparantibus ægris
 Pars dolet vlla, patet nimirum abscessibus i a.*
- 34 *Quinetiam si pars morbū ante dolore grauata,
 Huic grauior clades, morbusque hanc firmior vr-
 get.*
- 35 *Febris ut euicta dominatur pectoris arce,
 Gutturis si cuiquam nullo apparente timore
 Spiritus obnitens subito suffocat, et angit
 Parca grauis certo languentem destinat orco.*
- 36 *Cum vitrix febris intestina incendia voluit,
 Si quenquam subito ceruix peruersa fatigat,
 Nec facile est quicquam ieiunam ut mittat in aluū,
 Interea timor insurgit non faucibus vllus,
 Lanificas non est illi exorare sorores.*
- 37 *Qui febris inceptis sudor, si tertia primum
 Lux videt hunc, vel quinta, bonus: Tum septima,
 nona*

- ...a, & super hac quæ tertia, quæque refuſit
 Septima poſt decimam, vel que vice ſima prima,
 Et ſexta ulterius: Tum quæ triceſima quæque
 Quarta ſupra eſt: Talis ſudor inuat omnis & ipſa
 Finire aſſuerit morbum: ſecus inde laborum
 Argumenta tibi, ſerique in tempora morbi:
 Et recidua die certo expectanda paratur.
- 37 Frigidus in febre eſt qui ſudor obortus acuta,
 Nuntiat exactæ ſeralia tempora vitæ.
- 38 Mitiior ut febris, longa eſt tamen illa futura.
 Quæque ſluit ſudor demum de corporis ora,
 Hic morbi ſedes, hinc labeſ uſa per artus.
- 39 Quæque in parte calor, quæ frig' corporis hæret,
 Hic morbi oſtenditque focum primamque ſauillã.
- 40 Cumque ſubit toto mutatio corpore crebra.
 Et modo ſuccedit calor, & modo frigora regnant,
 Dãtque aliãſ alios ager ſe pe ore colores,
 Ne ſpera morbi extremum, finemque propinquum.
 Corpore ſi madido uenis ſluit vndique ſudor,
- 41 Lumina dum molli languent deuincta ſopore,
 Sudoris neque cauſa patet, ſignum illud obſeſſe
 Plus dapis ingeſtum. At parco ſi talia uiclu
 Apparent, ſignum hoc purgantia pocula poſci.
- 42 Qui multus ſluit aſſidue, ſeu frigidus ille,
 Seu calidus ſudor, morbum, ſi frigidus exit,
 Maiorem oſtendit: calidus ſin ille minorem.
- 43 Cui febrî nulla eſt requies, ſed ſenior urget
 Altera Phœbeꝝ ſub lumina lampados, illa
 Triftior. atque egro diſcrimina plura minatur.
 At quæcunq; quies illi, caret ipſa periculo
- 44 Quæ ſ febres longa tubercula, ſiue dolores
 Articulos bis inuadunt, miſeroſque fatigant.

- 45 *At quibus articulos tubercula siue dolores
A febre inuadunt, hi plura alimenta capeffunt.*
- 46 *Si rigor incidit febri quae nulla remittat
Viribus attritis, patet vltima linea rerum.*
- 47 *Cui febris pax nulla, in ea quacunque scraentur
Liuida, sanguineo seu sint suffusa colore,
Putidaue, aut flaua admixta pallentia bile,
Cuncta mala. At facile exierint quae, comoda seper.
Est alijs eadem ratio, seu ventre strantur,
Seu vesica. At quae cedentia partibus illis
Nil prosunt, multum illa mali danique minatur.*
- 48 *Cui febris requies nulla est, si externa rigescunt
Frigore, visceribusque ardent incendia in aenis
Maxima, & ora aestu grauior sitis arida torquet,
Morbidavis in cor maestum cum diditur egris*
- 49 *Quicunque in febris cursu, quae nulla remittat
Labra, supercilium, nares, contortaue cernis
Lumina, si offusa penitus caligine languet
Visus hebes, si surda sonis non tangitur auris,
Viribus in fractis, exhausto corpore, quicquid
Contigit horum, eger tibi tibi timine in ipso est.*
- 50 *Cui febris nulla est requies, si spiritus ore
Difficilis, si mens animi delira labascit,
Haud dubie pallens ipso sublimine letum est*
- 51 *In febre abcessus non primo sine soluti
Longius ostendunt tardum procedere morbum*
- 52 *Quae febre, aut alio quouis languore retentis
Sponte sua illacrymant oculi, nihil inde sinistri:
Quae non sponte sua illacrymant, absurdus omne*
- 53 *Quae lentus circum dentes a nascitur humor
In febre, his febris vehementior intima torret*
- 54 *Sicca diu tussis quos paulum irritat & angit,*

- Non valdè ardentis sitis illis febre molesta.
- 55 Quā bubo exortus tumidoque sub inguine tuber
Excieris febrem, mala, si plus luce moratur.
- 56 Cui multas febre afflicto superingruit humor
Sudoris neque febris abit mali id ominis esto.
Longior hinc morbus, hinc humida membra no-
t antur.
- 57 Cui membra iniusso motu conuulsa trahuntur,
Aut rigor intentę vexat cervicis, & angit,
Si febris super orta, malum mox omne quiescit,
Febre sub ardenti natura ubi victa labascit,
- 58 Si super ingruerit rigor, hic solet esse saluti.
- 59 Tertia quam febrem redimiam aurora renisit,
Si sincera suat, veròque hoc nomine digna.
Circuitus vix septem ultra sua tempora differt.
- 60 Quęis-cunque in febre surda sit ut aure relata
Nequicquam seriant voces, si sanguis apertis
Naribus erumpit, turbatęve profluit aluus,
Auribus his vis prima redit, morbusque faceffit.
- 61 Si febre afflicto imparibus non illa diebus
Deseruit, redi vna solet mox deinde reuerti.
- 62 Quęis in febre, prius Phæbi quam septima lāpas
Fulgeret, & sifis dominetur luce tenebris,
Regius ortus erit morbus dico omine prodat
- 63 Quęis in febre die rigor omni contigit, illis
Quęque die finem febris quaque novit aspici.
- 64 Quęis in febre dies seu septima, nonāue fulget,
Aut etiam undecima, aut decimam post quarta re-
nata,
Regius ingruerit morbus, spes inde salutis:
Dura modo non impediant precordia dextra.
Sin dura illa tument, intutum & fidere nali:

- 65 Cui febris, vehemensque altum ventrem obsidet
ardor,
Vellitur & morsum os stomachi, pravi ominis id
sit
- 66 Febris acuta premit si quem, & distentio nervos
Occupat hic, vehemensque dolor grassatur ad alta
Viscera, triste malum hoc, & multa pericula praesto.
- 67 Cui febris a somno terror, distentione inflat
Nervorum solet haec multi plena esse pericli.
- 68 Spiritus offensus alterius ceu corporis haerens
Damnaudus tosta ignescunt cum febre medulla.
Quippe trahi notat, & conuelli in peiore fibras.
- 69 Quae crassa, & pauca urinae, in grumosque
coacta,
Nec febris prorsum omnis abest, si copia deinde
Proderit tenuis iuvat hoc: sed talis abibit
Praecipue urinae his, quibus aut iam tempore primo,
Vel citò in urinis quid subsedisse notaris.
- 70 Quae in febre fluit turbata, & qualis equorum
Urina esse solet, iam iam tormenta vel illos
Exercent capitis, vel mox noua damna ciebunt.
- 71 Septima quae febre lux finitura videtur,
Urinae his rubicunda natat nubecula summe,
Quarta ubi puniceo exiliit Matuta cubili:
Ceteraque haud alia, fieri ratione videntur.
- 72 Quae alba urina, & pellucens, his mala se qua:
Tales praesertim cum bile emota feroci
Sede sua mens est, turbataque se ipsa requirit.
- 73 Murmur ubi auditur, praecordiaque alia ca-
cibinnant,
Ut dolor ingruerit lumbis, aut impete magno
Effusa alius abis, creperone sonore ruentes:

- Profiliunt flatus, urine aut copia prodit
 Plurima, si venis ignescit febris in alim.
- 74 Spes quibus articulos abscessibus esse tenendos,
 Liberat his que multa fluit, que crassa videtur,
 Atque aiba urina est, non nullis quavis abire
 Incipit in febris qua lassus artibus instat
 Quia ubi purpureos. Eos perstrinxerit aur. ac.
 Sine tiam sese sanguis bipotentibus effert,
 Naribus haud mor a, iamque metus procul omnis
 ab esto.
- 75 Si sanguis, si pus mictum est, vel renibus vlcus
 Vesicæ latet sera sanabile cura.
- 76 Cum crassa urina queis parua carūcula prodit
 Sive pilorum quid specie his à renibus exit.
- 77 Cum crassa urina quod forma surfuris exit,
 Vesicæ scabiem hoc aperit, proditque latentem.
- 78 Spōse sua quicumque vllum minxere cruorem.
 Scire licet ruptam venam que renibus insti.
- 79 Queis velut admixta urina subsedit arena,
 Vesicæ inclusus miserè illos calculus angit.
- 80 Si sanguis mictu, vel grumus sanguinis exit,
 Guttatimue urina fluit, tum ventre sub imo
 Stat dolor, & femorum qua se discrimina tangūt.
 Vesicæue malum aut vicinis partibus hæret.
- 81 Si sanguis si pus mictū est, squamæque frequētes
 Et grauis afflat odor, vesicam conficit vlcus.
- 82 Queis via qua sese saccatus totius humor
 Corporis, effundit, planè intercepta tenetur,
 Tubere, concollo cum pure effringitur, illic
 Illicet omne malum nullo cogente facebit
- 83 Plurima si noctem medijs ducentibus astris
 Urina effusa est, hic parcioregerit aluns.

39
IN QVINTÆ APHORIS-
morum sectionis paraphrasin
Præfatio.

*Ad nobiliss. doctissimamque puellâ Camillam Mo-
rellam C. L. V. I. Morelli
Ebredun. Filiam.*

DOcta Camila, Camilla tui laus vnica sæcli,
Quæ superas veteres quotquot, honore
Deas.

En etiâ memor ipse tui, & memor vsq; parētis,
Quem colui, & memori nunc quoque
mente colo.

Te quoque mirabar diuinâque corda fororum,
Quas tibi, quas patriæ mors inopa tulit.

Quarum ego crudeles defleui funeris horas,
Ad mutû & questus plurima sũ cinerẽ.

Hic mihi, tene igitur Lerris Lucretia, tene?
Tene etiam inuidit Parca, Diana, solo?

Nec potuere cruces immania pectora diuæ
Flectere, nec solitam ponere duritiem?

Vsque adeón' rarû quicquid fugit ocyus Euro,
Primâque laus semper, ceu rosa prima, cadit?

Quæ multa ad vanam defleui sæpius vnam.
Nuncque etiâ mecum talia flere iuuat.

Enanimi monumenta mei, cultusque, Camilla,
Quæ nostri Hippocratis fautor Apollo canit.

Hic tibi non ignota refert, cui cognita cuncta,
Quamque nihil totoquod sit in orbe later.

Nec dubito, memorẽ sæpe amplectere Thaliã,
Officiumque tibi munere maius erit

40
D. HIPOCRATIS COI
Aphorismor. sectionis
quartæ.
PARAPHRASIS POETICA

Petri Bulengeri Iuliodunensis
Medici.

- 1 **S** I pote ellicboro nervos dissentio tentat,
Vltima fatalis ventum est ad tempora metæ.
Vulnere si super in flitico dissentio nervos
- 2 Occupat, extremo certatur cardine vitæ.
Multus ut erupit sanguis, dissentio nervos
- 3 Si super aut singultus habet, diu omen id est
Si plura exhaust quam par medicamen, & inde
- 4 Dissentia si dore nervorum, aut crebrior ora
Singultus quatit tristis sit id ominis instar.
Si quisquam multo diffusus pectora Baccho,
- 5 Dat velut ex animis, mutusque repentè ruinam,
Conuulsis perit hic nervus, nisi febris oborta.
Aut crapula excussa iam iam alta silentia rûpat.
- 6 Cui tenus cervix nervus immobilis hæret,
Occidit ille diem quartum intra: euadere qui se
Hinc potuit, spes inde tibi sit certa salutis
- 7 Quem sacer extrcet morbus pubem ante, valere
Mutarique potest: si lustris quinque peractis
Vel nomus insultet, vel non decesserit ipse,
Ille fere summe manet usque ad tempora fortis
- 8 Quem lateri in flitico morbo languere videbis,
Huic si intra lucas bis septem pectore ab alto
Non omnis sentina foras eadentia, recedit,

Fluet

- Ilicet in putres vomicas vis morbida transi:
 Pulmonem tabes praesertim inuadere visa,
 9 Iam tribus ex altis lustris tribus insuper annis
 Terdena, & quina ulterius dum aduenerit aetas.
 10 Faucibus angina obsessis euadere quisquis
 Visus erit: si pulmonem mox flectat in altum
 Omne malū, exitio est septē intra lumina Phœbi:
 Que tamen ut fugiat coit omne his pectore virus,
 Et vomica exurgit multo tibi pure molesta.
 11 Tabida queis pulmone lues depascitur artus,
 Si, quæ sputa edunt, exbalent, tetra mephitim,
 Volcanoque iniecta graui prodantur odore,
 Atque simul caluo crines de vertice cedant,
 Ilicet omnis abit spes deplorata salutis.
 12 Queis phthisis est totoque fluunt de vertice
 crines,
 Cum primum admissio rapitur: semel impete venter,
 Egelidos sensu mors se diffundit in artus
 13 Spumeus expuitur sanguis quibus ora cruentas
 Ex alto talis veniens pulmone videtur.
 14 Quem tabes miserada tenet, totumque fatigat,
 Si resoluta alius currit, iam proxima mors est
 15 Queis morbo e lateris pus sub thorace coactum,
 Si quater hoc denas lucas intra editur, a quo
 Cœperat efferri, atque viam sibi fecerat ipsum,
 Certa salus: alias in tabem languor abibit.
 16 Has noxas afferre calor, cum crebrion eius
 Vsus adest, solitus: Carnes effaminat omnes,
 Nervosque exoluit male jam ad sua munera præ-
 ptos,
 Atque aciem obtūdit mentis, sicut impete magna
 Sanguis ut excurret, animum deliquat i, sum,
 D*

Spiritibus fuisse, idque ut mors proxima restat.
 17 Frigore sed corpus conuellitur atque nigrescit,
 Tentaque mox in o cervix immobilis heret,
 Et rigor, & febris, oclusis cutis undique caulis.
 18 Frigus & ossa petit, dentesque hostilius urget,
 Et nervis, cerebroque graue est, spinæque medulla:
 Omnia at illa iuuat calor, omnibus utilis istis.
 19 Iamque ubi frigoribus quæ quæ pars tacta rigebit
 Tibi hic calor est nisi sanguinis impetus instat.
 20 Ulcera frigus edax, morfu nimis afficit ægro,
 Induratque cutem circum, prohibetque dolorem
 Vixit in pus, caneros, febres ciet, atque rigores,
 Cervicem intedit, spasmumque accersere gaudet.
 Est quando intenta ceruice sine ulcere, multa
 21 Frigida carneso iuueni subsidere cancri
 Affusa accersit subiectum ad summa calorem:
 At calor accitus cervicem liberat ægram,
 Frigore quod d' pulsus vires collegit eundo.
 22 Suppurare facit grati blanda aura caloris:
 Haud ulcus tamen omne: licet secura videntur
 Omnia, ubi calor est: pellem idem mollit, & idem
 Extenuat: seuos scit composuisse dolores:
 Et rigida, atque inteta lenat, cõulsæque mēbra:
 Quodque oneri sibi sit caput, & grauis urgeat
 Paderis, exonerat: sed fractis ossibus, atque instar.
 Maxime ubi nudata, nihil præstantius illa:
 Præcipue capiti si noxa potentius hæsit,
 Aliaque peruasit subiti vis vulneris ossa.
 Singula neue morer, sete obseruata recenset,
 Frigore quæ pereunt recreat, quæque ulcera ab illo
 Constat, ille sonet, lenis fertque inde medelam.
 Idem quæ late papulas per membra vagantur.

- Mitigat: idē vtero gratus sedi, atque pudēdis.
 Vesicāque iuvat quibus omnibus vnus amicus
 Est calor, illorūque graues scit tollere morbos.
 Quae contra hostili frigus ferit omnia mente.
 In festumque urget, vel mortem inferre paratum.
- 23 Frigoris usus in his: cum sanguinis impetus urget
 Aut iam iam properare foras, ferrique videtur,
 Non tamen ut super inducas hoc partibus illis
 Unde fuit raptus magno molimine sanguis,
 Sed eircum has, & idem quae cūque ardētia feruēt
 Sanguine vel bile effusa, rubra, subque cruenta
 Imponi expectant, currente cruore recenti.
 Frigore quippe solent post hoc nigrescere partes.
 Conueniet quoque frigus vbi sacer ignis adurit.
 Dum modo ne industum pelli suat vlcus ab illo.
 Quippe nocet frigus: morsu quādo vlcus acerbat.
- 24 Frigida quae fuerint veluti glaciēsque niuēsque,
 Pectoribus quot damna aegris, noxasque tulere.
 Illa cient tusses, saeuēque educere certant,
 Quassato capite & tristes mouere catarrhos.
- 25 Cū tumor aut dolor articulos absque vlce vexat
 Seu podagra, aut aeriū conuulsi denique torpeat,
 Plurima sunt horum quae frigida multa leuarit
 Affusa vnda tumore omni atque dolore remoto.
 Nam quando moderatus adest, & mēbra pererat
 Torpor hebes, stupidos dolor artus linquere gestit.
- 26 Cui calor & frigus subito se admiscuit vnda.
 Si iusta expendat lance illa, leuissima restat.
- 27 Quem noctu exercet sitis, ut premat illa molestē
 Et multū placido rursū componere somno
 Lumina fessa bonum est, & blanda condere pace.
 Menstrua si tardant suffita ea aromata ducunt.

Dij

- Illā tibi inque alios vsus persape vocanda,
Nī caput afficerent oneroso vt pondere pressum.*
- 29 *Pregnanti si res petat id, si concitus humor
Mole tumet nimia, poto medicamine ventrem
Sollicita, reducis post tertiā lumina Phoebes,
Quarto vbi diffusa per celum luce renidet
Mense, polo donec iam septima cornua flectat.
Tunc tamen id caute facias: non ante, vel ultra
Tentandum: senior partus, vel iunior obstat.*
- 30 *Sanguine detractio pragnans patietur abortū,
Hicque magis, quo partus eā iam grandior vrget.*
- 31 *Quilibet innadat pragnantem morbus acutus,
In graue discrimē capitis certe illa vocatur.*
- 32 *Famina si vomitu sanguen de corpore ducat,
Ocyus hinc illud curventia menstrua sistunt.*
- 33 *Menstrua cum suppressa morā traxere, viasquē
Oblita vt primæ toto se corpore miscent.
Vtilē si sanguis patulis se naribus effert.*
- 34 *Si grauida rapido currit citus impete venter,
Excludi crudum infantē grande inde periculū est.*
- 35 *Quam vulua obscuro morbo correpta laceffens
Strangulat, aut multi pariendi tempore in ipso
Incaussum nisus, si sternuat, optima scēua.*
- 36 *Menstrua si cuiquam prauo vitiata colore,
Nec bene momentis certis redeuntia currant,
Pharmacaque corpus purgent quatēda monebūt.*
- 37 *Si grauida subito graciles, macraque papillæ
Subsidant, dubio precul illi certus abortus.*
- 38 *Si grauida gracilis subsederit altera mamma
Et geminos gerat, alterutrum elissise necesse est:
Dextraque si niueum deponit mamma tumorem,
Masculus excutitur: sin læua, hic famina prodit.*

- 39 *Si tumeant nino discenta lacte papillæ,
Nec grandis, nec maturi passè pondera partus,
Mensura dejuenerè vias quas ante tenebant.*
- 40 *Si ruit in mammas sanguis, nec lactis in usus
Veritur, hinc furia, rabidoque insania vultu.*
- 41 *Si libet explorare, graui num pondera quaquã
Ventre gerat mulier, somni sub tempore nullam
Offer ab hac ventrem circum si termina surgunt,
Fert uterum: contra non fert, si nulla cidentur*
- 42 *Floridulo est quacunque marem gerit vsque colore,
Luridus at contra color est ubi famina slescit.*
- 43 *Pregnanti si fortè uterum sacer ignis adurit,
Deplora. a salus, nec spes super vlla relicta.
Quæ graciles præter solitum tenuatur in artus,*
- 44 *Illæ auidam quanquam sæcundo semine vuluam
Impleat, haud tamen hæc maturum in luminis
oras
Infantem educit, donec crasset, at ut antè.*
- 45 *Quæ benè composito mulier cū corpore, partū
Elidit nullo exterius causante periclo,
Altera sub reducis vel tertia cornua lune,
Obsita sunt multo mucore huic vincla locorum.
Nec possunt retinere grauem iam pondere partū:
Verum effracta viam facilem fecere ruenti.*
- 46 *Quæ crassæ, & multū naturam præter, opime,
Traducunt steriles annos sine prole cupita.
Onentum his lato diffusum abdomine, vuluæ
Occupat ora, quibus vis seminis insinuat se:
Nec prius est cupidis sobolis spes vlla beate,
Quam graciles iterum corpus tenuetur in artus.*
- 47 *Suppuret vulua in coxam dimota, necesse est*

- Inde vlcus nasci quod linamenta requirat
- 48 Masculus in dextra partus magis femina leua,
 49 Vt tunicas fetus, utero quibus intus adhaesit
 Post partum excutias, quo puluere sternuat agra
 Naribus apprensus opus est, orisque meatu:
 Interclusa anima ut vehementior impetus adsit.
- 50 Si cuiquam menses currentes sistere quæris,
 Maxima sub mediis figenda cucurbita mammas,
 Plena quibus turget secundo semine vulua,
 Os uteri oclusum est illis, penitusque coactum.
- 51 Cui grauidæ niuei rores turgente papilla
 Multi lactis eunt, plane illi debilis infans.
- 52 Sin duræ, & stantes mammae sinu, sanior inde
 Colligitur partus, firmis magis ossibus hærens.
- 53 In quibus immaturus iter facturus in oras
 Luminis est partus, graciles subsidere mammas
 Cernere erit: quæ si rursum durefcere visæ,
 Aut mammas dolor, aut coxam, vel lumina vexat
 Genuaue, maternoque sinu non proficit infans.
- 54 Quæsi durum os uteri est, etiã clausu esse neces
 se est
- 55 Quam grandam inuadit febris, maciesque repẽ
 Fortis adest, gracilesque artus & iuncta membra
 Nec causa apparet, grauis Eclythya minatur,
 Nec sine presenti manet hæc discrimine vite,
 Ante nisi exiit metuendo partus abortu.
- 56 Pro fluxuum muliebri animi si læguor, & inge
 Deliquium, & rigidos durans dissentio neruos
 Excipiat, triste omen id est plenumque pericli.
- 57 Largius erumpant menses nullius sequantur,
 Ocyus ex utero morbi exoriuntur utrinque,
 Si podex calido tumeat, duroque rubore
- 58 Vuluaue, conceptum vel pus sit renibus altis,

*Stillicidia vine casus superingruit illic.
 Hepar ut in flammis abiit, seruitque tumetque,
 Singultus quatit ora frequens, dubiumque fatigat,
 59 Siferili frustra genitalia germina ventre
 Optat, in amplexus nec quicquam effusa viriles
 Femina, tuque voles an conceptura videre,
 Rebus odoratis suffi veste undique testam
 Subtus, odor quarum penetrans si corpus in omne
 Alta petat, visus naves, atque ora ferire,
 Non vitio illa suo sic orbos exigit annos.
 Si grauida exciti menses sua nomina seruant,
 60 Non est ut possis bene sanum credere partum.
 Si cuiquam penitus menses restare videntur
 61 Nec febris, nec quis super his illi accitit horror
 Nausea sed miseram, et stomachi fastidia vexent,
 Hanc grauidam potes indicio promittere tali.
 62 Frigida queis vulua est, et densa, hæ prole cupita
 Nequaquam augetur: nec nõ quibus humida valde:
 Quippe ista admissum semen suffocat et angit.
 Et queis sicca nimis multoque exæstuat igne
 Nam nulla in totis cum restent pabula venis,
 Fraudatum genio semen corrumpitur, atque
 Marcescit pinguis defectum vlligine campi,
 Ast ubi temperies frigusque, interque calorem,
 Atque intus moderata horum commercia durant,
 Non sinit alma venis lentas frigescere tædas
 63 Non aliter sterilisque viri Nam corpore raro
 Spiritus aut tenues fugiens vanescit in auras,
 Quo semen, rapiente, trahi, ducique necesse est.
 Impedit humorem vel corpus densius extra
 Secerni, aut regians per caulas corporis omnes
 Frigus iners: veras accendi, inque calefcere, quic-
 quid*

D iiii

- Par coisse locis fuerat genitalibus, aut iam
 Igneus ardor obest, totumque exhaurit & vrit
 64 Lactea sunt fugienda tibi cane peius & angue,
 Et caput indoluit quoties, & pectore quando
 Feruet agens flammam calidamque è corde vaporè
 Febris acerba ciet, præcordiæ alta cæchinant,
 Aut sitis est, bilisque aluo se plurima profert.
 Quamuis nec febris iactante incendia acuta:
 Et multum quoties manat de pectore sanguen-
 Que tamen usurpes cum tabida membra fatifunt,
 Nec multa est febris, cumque illa & debilis vrit
 Et longa est, neque quicquam horum quæ diximus
 obset:
 Et corpus præter rationem emarcuit omne.
- 65 Si super ulceribus tumor haud convulso valdè
 Imminet, & mentem vara bim insania tangit
 At si evanuerit subito timor omnis, & ille
 Pone erit, in nervos vis sese inimica veneni
 Insinuat, ceruixque riget, fibraque trahuntur
 In caput adducta: sin verò antica teneret
 Corporis ille tumor, præsto est insania væcoris,
 Aut vehemens lateris dolor aut thorace sub alto
 Copia cogetur puris, vel tormina surgent,
 Si tumor ille rubet quisquis super ulcere natus.
- 66 Vulnere si magna, & presentis plena periculi
 In sicca, atque super nullus tumor, omenid atrum
 est.
- 67 Qui super ulceribus tumor est, si mollior ille
 Vtilis, at semper malus est qui crudior extat.
- 68 Si postica dolor capitis grauis augit, opem fert
 Si fronte in media, quæ recta est vena secetur.
- 69 Fæminei magis a lumbis, dorsoque rigores
 In caput

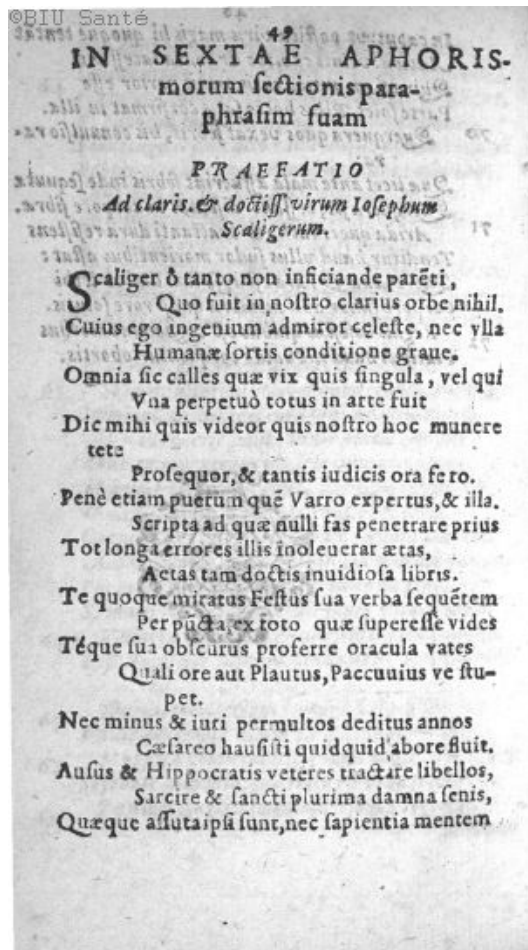
*In caput: ut postica viris magis hi quoque tentat
 Anticus: veluti cubitos & crura laceffunt.
 Quin etiam antica cutis omnis ravior esse
 Parte solet. Pilus hocce satis confirmat in illa.*

70 *Querquera quos vexat febris, his conuulsio ra-
 ra:*
*Qua licet ante mala affuerint febris inde sequuta
 Querquera fit, cessant distendi in corpore fibra.*

71 *Arida queis cutis, & trassanti dura resistens
 Tenditur, haud ullus sudor morientibus astat:
 Queis laxa & rara est, ipso iam limine lethi
 Corpore sudor abit membris quasi rore solutis.*

72 *Regius infestus quibus est cognomine morbus
 Flatibus haud illi valde torquentur obortis.*

Iphus hæc cauta præsecuisse manu,
 Et tu eius dextram sensit doctæ Manili,
 Qui cœli euentus, certaque fata canis.
 Ille opifer tibi solus adest, acieque sagaci
 Perpicit attentus qua pote vulnus hiet
 Idem anni antiquas fixisti desique metas
 Complexus muneromomina cuncta suo.
 Idem alijs tam multa refers incognita, vt vnus
 Versari in mediõ tu videre die
 At reliqui in tenebris labi, & caligine tecti
 Errare, & cæco tramite ferre gradus
 Quæis tibi me ingenij deuinctum laudibus &
 tam
 Felici natum fidere dedo libens.
 Atque tuas tot virtutes exosculor. & re
 Inque fixu, inque oculis, nocte, dièque
 fero.
Hæcque animitibi signa mei certissima sunt,
Testentur noſtrâ quæ monumenta fidẽ.

E ij

D. HIPPOCRATIS COI

Aphorism. sectionis

Sextæ.

PARAPHRASIS POETICA.

Petri Bulengeri Iuliodunensis

Medici.

- 1] **L**ævia cum multo quæquam intestina fatigât
 Tempore qui sentitur acor ructante palato,
 Atque ante insolitus super accidit, ille probâdus.
- 2] **Q**ueis nares, queis ipsum etiam genitabile se-
 men
 Humidius natura, illis minus integra virtas,
 Atque valetudo non tam inconcussa manebit,
 Quam quibus & nares, & semen seccius ipsum.
- 3] **T**ormina quos diuturna premunt, morsûque
 venenant,
 Si nulla ore dapes grata, at fastidia torquent
 Cuiuscumque cibi, multum discriminis instat.
 Deterius tamen hoc eger si febre tenetur.
- 4] **V**lcera quæ circum glabra, omnia credè mali-
 gna.
- 5] **Q**ui dolor aut latere est, aut imo pectore fixus.
 Aut aliam obsedit partem, tu nosse memento
 Differat au multum, & quo se discrimine prodat.
- 6] **V**esica & renum pro vecta atate dolores
 Haud facilis curare opera est: sæpè omnia vana
 Quæ molire manu medica dum talia trahat.

- Qui dolor abdomen sublimior occupat, ille
 Lenior: ut grauior quicunque profundius urget
 8 Subter ubi effusa compages corporis unda
 Intumuit, quod natum vitus sanabitur aegre.
 9 Pustula lata breui pruritu haud saepe molesta.
 10 Cum caput impetyt dolor, & tenet undique
 captum,
 Pus sanguisue fluens, vel liquidus humor aqua
 Aut ore è medio, vel nare, vel auribus ipsis,
 Et morbi infringit vires, & tollit acumen
 11 Cum furor est atra bilis grassante veneno
 Et noxa obsedit renes, si sedis apertis
 Sanguis abire venis, aegro omnia prospera cedunt.
 Per plures aneorum obitus qui podice sanguis,
 12 Illius ore aliquo venarum erupit biante,
 Si cohibetur, ut huic reliqui via nulla super sit,
 Ne super inudat hydrops, tabesue periculum est
 13 Quem male singultus nulla sedabilis arte
 Totum habet, hic liber hoc si sternuit extat.
 14 Si diffusa cutem subter premit unda recedit
 Illa valetudo, si deriuetur in aluum
 Auenis, toto quae lymphæ abdomine turget.
 15 Quem tenet, & longum vexat resolutior aluus,
 Sistit eam vomitus, qui sponte super venit illi.
 16 Cum latere, aut pulmone furens iniuria fixa
 est
 Natura euicta, super bis si plurima fertur
 Aluus, ea exitum certum, praesensque minatur.
 17 Lumina si calido tumeant obsesta rubore
 Utile commotum rapido fluere impete ventrem.
 18 Vesica excisa, cerebrone profundius icto,
 Aut corde, aut septo superas quod separat oras

- Partibus infernis, stomachoue, aut lactibus ipsis.
Aut iecore, exitiū confosso hoc vulnere cartū est.
- 19 Altiūs in nervos acies scondita ferri
Venit, & ossibus hæc, vel cartilagini in hæsit,
Aut præputia, vel tenuis maxilla resecta est.
Augeri hæc nequeunt, propriisue in olescere fibris.
- 20 Sanguis ut effusus naturam præter, & vlla
In caua descendit, suppuret deinde necesse est.
Quem furia amētē, præcēpsque in sania vexat,
Aut super exorto varice vitium omne facessit,
Podicis aut venis crasso manante cruore.
- 21 Si dolor à rupto qualis solet esse frīgāt
A dorso ad cubitum, tu venam aperire memento.
- 22 Si vanus timor est, atque insolabilis angor,
Isque diu durat, taciturna amentia præsto.
- 23 Excisi ferro ne queunt coalescere laltes.
- 24 Si sacer ignis abit corpus conuersus in altum,
Omen id est dirum: sibi sese effundat ab altis,
Exteriora petens spes certior inde salutis.
- 25 Febre sub ardenti si quē tremor occupat, illum
Efferre vesane mentis deliria sistunt.
- 26 Pus aliqua quod collectum sub parte latefcit,
Dyæne tumet toto suffusa abdomine lymphæ,
Cum ferro cādente via, aut mucrone patefcit
Crudo etiam, largē exierint si que intus habentur,
Deficiunt, vires animis que è corpore cedit.
- 27 Caluitie eunuchi nulla, podagraque secantur.
- 28 Fœmina uulla graues podagræ tolerare labores
Visa cui assuetæ respondent menstrua cursu.
- 29 Nec podagra ante thoros inuenilia corpora tæ-
- 30 Cū charis aliquis dolor est infixus ocellis (tat.
- 31

- Ienai latices illum, & mera munera Bacchi,
 Balneæue, aut tepido sedant sumenta calore:
 Aut venam secuisse iuuat, vel pocula danda
 Quæis alio excita sentinam è corpore ducas.
 Præcipue exercet balbos resoluta fluendo
 32 Aluus, & hæc talis vel longa in tempora durat.
 33 Quæis acidus stomacho ructa se promit ab alto
 Plurimus, baud lateris morbo: i sepe petuntur.
 34 Caluites nudo quæis plurima vertice, magni
 Non illos varices torquent: sin hæc super illi
 Exorti, capiti primire duntur honores.
 35 Si super ingruerit tussis cum abdomine tento
 Turget hydroys, ægri in peius res lapsa refertur.
 36 Tardat ubi vrina, & sucto vix tramite prodit,
 Vna salus super internam pertundere venam,
 37 Quem totum tenet, & præclusis faucibus inflat
 Angina, in ingulo tumor ortus, sape saluti est.
 Exterius natura malum nam expellit ab alto.
 38 Cancer vt occultus torquet medicamina nulla
 Admonisse tibi satius: quippe ille medela
 Irritante omni citius mortem accit, & affert.
 Quim si non vrget cura male sanus inani,
 Longius in tempus lethi se terminus effert.
 39 In vacuas plenasue surit dissentio fibræ.
 Singultum cause similes, eademque ciebut.
 40 Quos dolor infelix circum præcordia torquet,
 Nec sentitur ibi ardentis vis vlla caloris,
 Febris vt ingruerit super hoc, labor omnis abibit.
 41 Pus ubi parte aliqua conclusum corporis heret,
 Nec patet indicis propriis, quia crassius ipsum,
 Quæue latet pars est, si sensus effugit omnis.
 42 Istericus hepar durefcere tritius omen.

- 43 *Quicumque in durum splene insurgente tumo-
rem*
Torminibus languet diris correptus, ibi illi
Si super acciderit ut longa in tempora durent
Tormina, mox hydrops super incidet, ipsaue tan-
dem
Euisa in te spina malo, leuore fatiscunt,
Languidaque effæto cedit de corpore vita.
- 44 *Urina stillante super queis voluulus inflat,*
Parca dies intra septem vel flamine nebit,
Urina aut febre exorta se plurima pradet.
- 45 *Quum duodena manent Phæbeæ lapidis astra,*
Aut se etiam obsirnant in longius ulcera tempus,
Ossis & abscessus, cauâque inde necesse cicatrix
Fiat & informem illo ducat uomine partem.
- 46 *Queis spina in gibbum tussive, aut asthma
anhele*
Contorta est, illos pubem antè perire videbis.
Si cuiquam aut vena secta, aut medicamine potò
- 47 *Est opus, id molire noui sub tempora veris,*
Omnia cum placido rident diffusa tepore
Quos malè habet vitium duri, tumidique liemis,
- 48 *Si super hoc ventrem incipiunt vexare dolentem*
Tormina, iam tete spes consoletur amica.
- 49 *Quos podagræ morbi exercent, his flammæus
ardor,*
Atque rubor si qua accessit, voluit igne recepto,
Quatuor hi decies intra redeuntia Phæbi
Lumina quas dederant turbas compescere visis.
- 50 *Altius in cerebri si ferrum est corpus adactû,*
Accidere hic bilis vomitum febrémque necesse est.
Queis sanis dolor extemplo caput impetit &

36

mox

Voce intercepta muti stertuntque, silentque,
Septem intra periere dies, nisi febris oborta.

53 Qualia per somnos se prodant lumina spectat:
Naque alibi his si quid non sat comissa relinquit
Palpebra, non liquido a ventre, aut medicaminis
haustu

54 Signum illud prauum, & valde lethale putadum
Deliræ errores mentis, vesaniæque excors
Tuta magis molli quæducit labra cathinno.
Plura pericula manent secreto, ut pectoris orsu,
Ceu meditationis animus, studioque ad fluctu, aberrat
Si gemitu grauis in febris se spiritus effert

54 Illaque acuta furit, nihil hinc sperato salutis.

55 vere magis podagra, atque autumni frigore primo
Se ciet: irarumque omnes effundit habenas.

56 In morbis bilis quos excitat atra, priculum est
Humor ubi in sedes alias decumbere gestit,
Ne cerebro oppresso corpus, ceu sideris ictu,
Corruat, aut plenos vexet dissentio nervos
Aut furie exurgant, vel lumina cæca laborent.

57 Sidere præcipue subito langues cere tacta
Membra solent, post lustra octo ad bis sena peracta.
Omentum exciderit si quæ, putrere necesse est.

58 Quos coxæ tormenta diu multumque fatigant,

59 Si sede è propria coxendix acta mouetur,
Et rursum antiquas sedes impulsa venist,
Mucidos articulum totum sic imbuat humor

60 Si tormenta diu coxæ tenuere, suisque hæc
Sedibus excussa est, tabes cruris corripit omne
Et nisi ferrum adigas candens, hic claudicat æger.

IN SEPTIMAE APHO-
rismorum section. Phara-
phrasin suam
Prefatio.

Ad fratres & sodales cariss.

VOs opere è nostro fratres, charissima no-
bis
Pectora, quod super est munus habere
debet.

Et tu cui mundi spes displicuere fugaces,
Et vana incauta vota petita prece?

Tuque cui ementos spatium iam debit accessit
Laurea qua tristes protegis arte reos:

Et qui multiplicis numerola volumina iuris
Assiduus voluis, nocte dieque vigil.

Vos quoque participes locij mihi muneris
huius,

Vos ego, vos animis maxima cura mei
Tuque mihi inprimis teneris qui cultus ab an-
nis,

Frâncisc, ô patrij luxque decusque forti,
Ecce quibus nugis ingrata hæc otia duco,

Otia vix cuiquam quæ fugienda patent,
Vos licet haud vllæ lites, & iurgia versent,

Et sileant memori iura tenenda fide:

Vos & iuridicam sedem, & subsellia nota
Queritis, & vos hæc sem per adesse iu-
uat.

Atque domo in tacita tardantia tēpora nuquā

Fletis & ingratae praemia nulla togae
 Ast ego quid faciam vanis labentibus horis,
 Ut iterili hoc studio mens habetata super.
 Quem pila, nec follis capit, aut paganica, nec
 quae
 Chariæ leuis regum quatuor ora refert,
 Alea nec damnosa magis, sonitusue fritilli,
 Quaeque aliis animos talia mille leuant.
 Quae mihi nulla leuant animos, ingrataque
 cuncta.

Et super Aonidum sola relicta cohors

D. HIPPOCRATIS COL.

Aphorismationis
septimæ.

PARAPHRASIS POETICA.

Petri Bulengeri Iuliodunensis
Medici.

- 1 **F**ebri acuta premit quoties, si partibus hefit
Corporis extremis frigus, mala scena putan-
da.
- 2 *Osse laboranti caro livida plena pericli.*
- 3 *Cum vomitu super accedit singultus, & vyget,*
4 *Atque rubent oculi vrentes, mala plurima preesto.*
- 4 *Nō est quem sudore inuet super horror abortus.*
- 5 *Si furor est, prodest hydropem, aut tormina mē-
tis.*
- Errorē me serum super hoc inuadere quenquam.*
- 6 *Si quisquam longo morbo confectus amicas,*
Respuit antè dapes, aliōque meraca fluente
Excrementa abeunt, non est laudabile signum.
- 7 *Si bellè appotum rigor, aut deliria vexent,*
Flore mero Bromij tyrgentibus vndique venis,
Sperandum nihil inde tibi nisi mille pericla.
- 8 *Si vomica interius, pus effundatur aperta,*
Vis omnis collapsa iacet, mens concidit egra,
Et vomitus puris super id plerumque fatigat.
- 9 *Si mens sede sua excussa, aut distentio nervos*
Corripuit, multo effuso iam sanguine, dirum

- Omen, & instantis fati certissimus index.*
- 10) *Voluulus ut scuit si singultu ilia longo
Tenduntur, vomitusue subit, distentione a graui
Inuadit fibras, vel mens delira laborat,
Omnia sunt isthac nigro carbone notanda.*
- 11) *Si lateris dolor excipitur pulmonis ab igne,
Res aegri incipiunt ruere, in peiusque referri.*
- 12) *Si morbo super accedant pulmonis acuto
Aegri animi furia, praesens sub limine damnum est.*
- 12) *Si cuiquam toto vehementi ardore perusto,
Vel rigidi ngrui, cervixue intenta laboret,
Nulla salus adeo misero queat esse saluti:*
- 14) *Vulnere si capiti illato stupor ocyus instat,
Auius aut aninus recta ratione vagatur,
Haud leuis est capiti que noxa inflata fatigat.*
- 15) *Eductum sputo sanguen pus deinde sequetur.*
- 16) *Pus sputo eductum phthisis excipit, atque pilorum,
Aluine effluuium, tum mox ubi sputa quierunt,
Iamque retenta haerent intus, mors limine in ip-
so est.*
- 17) *Hepar ubi obsessum vehementi ardore tenetur,
Singultus malus, & multo discrimine plenus.*
- 18) *Si vigili tenta febre obriguere, vel agra
Mens animi est, res hac multa formidine terret.*
- 19) *Intutum est si nudatum os sacer ignis adurit.*
- 20) *Si sacer ignis adest, putror, pusue inde sinistrum.*
- 21) *Ulceribus pulsus quibus ingens, sanguis ab illis
Fluxurus, quem vix quouis medicamine sistas*
- 22) *Si dolor abdomen tenuit diuturnus, & ille
Suppurat, non est fidendum ut rebus amicis.*
- 23) *Si sincera alius reddit tibi tormina praesto,
Tormina que multum sint exhibitura negoti*

- 24 *Si qua osse excisso vacuum deliria tentant,
Omnia sint numeranda tibi grauiore lapillo.*
- 26 *Si nerui distenti urgent medicamine poto,
Nulla fatus super est dubie anchora lata saluti.*
- 27 *Ad medium ventrem graui ter torquere dolore,
Corporis extremis prauum frigescere partes.
Si grauidae te nescius adest, non ante molestus,*
- 29 *Illam immaturum cogit deponere partum*
- 30 *23 est interpolatus ex 19 sect. 6.*
- 31 *Candida cui tota pituita in corpore turget,
Sirapida fertur laxis, uelut alius, habentis,
Illa valetudo tenues uanescit in auras.
Si resoluta alius spumantia reddere uisa,
Talia demissa a summo tibi vertice manant.
Si crassa urina in iunoni, ceu polline misso.*
- 32 *In feori longum salita haec promittere morbum,
Si uili iuncta urina in sedere supraque:*
- 33 *Emergunt tenues ut nubes morbus acutus
Si diuisa tibi, diuisaque tota uidetur
Urina, illa graues turbas in corpore proiit.*
- 34 *Si bullae urina emergunt, sub renibus haeret*
- 35 *Noxa grauis, sequiturque preces per tegera longa
Pinguis sedibus si quid, multumque supernata
nimis*
- 36 *Renibus insedit uitium, uehemensque lecessit.
Renibus at, lesis si, qualia diximus, adiurat,
Et lumbos spinamque dolor premit, exteriusque
Ile magis premit, abscessus mox parte futurus
Externa: interius si sequit parte futurus
Interna magis est, illaque erumpere gestis.*
- 37 *Quae seire cruor procedit ab ore uomentis,
Spes etiam admota super est non uana medela.*

At incerta salus tosta si febre medulla.
Frigida conveniunt atque astringentia cuncta.
 38 *Qui subito in pectus casu fluxere catharris*
Suppurant decies intra bis lumina Phœbi.
 39 *est idem fere cum 2. sect. 4.*
 40 *Si resoluta, impositque tacet cui lingua repenti,*
Et caelo ceu tacta stupet pars corporis vlla,
Ac ceptum id referas bili licet ocyus atra.
 41 *est ex 4. sect. 5.*
Que febris tenet, ut bilis non fecerit illam,
 42 *Tollitur hæc lymphæ capiti multa, atque calente*
Affusa, auxilioque vno de corpore cedit.
Ut utraque manu ceu dextra sumina nescit.
 43 *Queis vomica alta latens aperitur cuspide ferri*
 44 *Candente, aut cruda spes purum, albumque mica*
rit
Si pus. At cæno informi quod penè videtur
Par tibi, & ingrato nares percillit odore,
Et sanie taboque scatet, facit omnia tibi.
 45 *Hepate queis coit pus, his præcordia candens*
Ferri acies cum pervasit, si dissuit album,
Sincerumque micat spes consoletur amica.
 46 *Ipsius in lulum membrana hæc namque videtur.*
Sin crassum, & spissæ simili id prorumpit amurcæ
Ipsa salus nequeat, vel si velit, esse saluti.
 46 *ex 31. sect. 6. contaminatus*
 47 *repetitus ex 5. sect. 6. ut 48. ex 36.*
Sect. eiusdem & 70. ex 37. sect. eiusdem.
Si cerebrum tactum est spæcelon lux tertia
mortem.
Aecit. At hæc si quis potuit fugisse superstes,
Pro foribus stantis ridet molimina parca

- Securus sanoque iterum se corpore firmat
 51 Vt cerebrum in caluit, quique humor fusus in illo
 Inuasit spatia in vacua, & caput omnè pererrat,
 Sternuimus: cerebro namque is diffunditur aer
 Qui later, atque viam nostras molitus in oras,
 Arcta meat melius dum per loca stridulus exit.
 52 Qui dolor in iecore est, mox febrì tollitur oria
 53. ex 47. sect. 6. interpolatus.
 54 Si transuersum inter septum, ventri que tenetur,
 Atque dolore premit multo piturta, nec illi
 Vtrum vis licet in ventrem perrumpere, certam
 Moliri que viam qua sese è corpore promat,
 Per venas in vesicam si tota feretur
 Illicet omne malum natura sponte facessit.
 55 Hepate que is lymphæ repleto eruperit illa in
 Omentum, abdomen totum his diffusa tenebit:
 Nec longum, extremo & ià vita in carcere currit.
 56 Anxius ut quisquam iactatur & oscitat, atque
 Horret, ei equali Baccho mixta vnda saluti est.
 57 aph. idem est cum 42. sect. 4.
 58 Si grauior cerebri sedes concusserit omnes
 Noxa, nec ignota est occasio, concidit eger
 Extemplò & voce, & sensu, quasi lumine cassus.
 59 Humidior que is est habitus ieiunia profunt.
 Namque fame humidius corpus succescere notū est
 60 aph. ex 40. sect. 4.
 61 Qui multus sudor calidus vel frigidus exit
 Semper, hic humorū magnā vim in corpore stare
 Indicat. Ergo illos tu firmis viribus ægri
 Educes vomitu: sin vis elanguit, aluo.

62 ex aph 43. sect. 4. 63 ex 44. eiusdem

64 ex 45. eiusdem.

- 65 Si quis erit febris in media qui fercula cuiquam
Offerat, huc sanos quæ nos recreare solebant,
Aegrotos magis afficient, morbumque nouabunt.
- 66 Inspice vesica quæcumque feruntur ab ima
Sanorum an multum urina distare videntur.
Namque ubi permulta est distantia differitāsque
Morbosa hac valdè fuerint: sin omnia sanis
Respondent, minimus morbus leuidus timendus.
- 67 Quis alui excrementa sinis consistere, tēpus
Adque aliquod pateris non mota quiescere, si quæ
Ceu ramenta illis subsidunt, ipsaque pauca,
Et morbus quoque paruus erit: sin multa timen-
dus
Magnus item morbus. Quare his medicamine ven-
trem
Solicitare iuuat: sin quæ sorbenda propines
Impuro, quo plura dabis magis ledere perges.
- 68 Quæ cruda exierint aluo se talia produnt
Bilis, ubi atra hepar vel cætera viscera turbat.
Quoque eius fueritue minor, vel copia maior,
Hoc minor aut maior morbus seuire notatur.
- 69 Corpora cum purgare uoles, fac ut apta fluori
Illa sient facile in cedat de corpore quod vis
Sique mouere paras vomitum, sistenda tibi ante
Aluus: ut hanc cieas rursus fac humida perstet.
- 71 aph. idem est cum 11. sect. 2.
72 idem cum 48. sect. 4.
73 idem cum 49. sect. 4.
- 4 Quando effusa autem supter pruita moratur,

F

- Dirus hndrops super & vestigia proxima figit
 Ut resoluta aliquem per multum exercuit aluu.
 76 Tormina succedūt graniorāque dana minantur:
 77 Tormina post, leuore graui intestina fatigant.
 78 Corrupta ossa sicut sphacelo, hac abscedere par
 79 est.
 Sanguinis a vomitu phtibifis, & pus ore refer-
 tur.
 Inspice que vesica, aluo, vel carnibus, aut qua
 Parte alia excedant, quantum illa a tramite sueto
 Sum mota: atque parum que distant illa notabūt.
 Esse leues morbos: que multum, proderē magnos
 Illa solent: etiam distantia plurima si sit,
 80 Lethalem arguerint casum, certāque ruinam
 Qua nequeunt sanare tibi medicamina, curat
 Ferri acies: que non potis illa est tollere in vna
 Auxilium igne super: cuius vis irrita si sit.
 Licet his nulla possit ratione mederi.

FINIS.

ELEGIA

Ad patrem Charissimum.

Chare pater, tot qui Francorum gesta per
 annos
 Excolis, atque tuo cum Cicerone tonas
 Atque adeo a prima surgentis origine regni
 Orsus, ad extremos diceris esse rogos:
 Quis cuncta arserunt ciuili percitaluctu,
 Nunc quoque succenso quæ ruere igne vi-
 des.
 Scilicet expectas vt digna laboribus illis
 Præmia rex noster persoluenda puret?
 Quem mille Harpyiæ exagitant, rapiuntque
 feruntque,
 Et curæ innumeræ, perpetuæque premunt
 I quæso, & longos istos abrupte labores,
 Teque iuuet mollis somnus, & alta quies.
 Ecce tibi toto cani se vertice fundunt,
 Deficiuntque manus, deficiuntque pedes,
 Vox quoque languescit, vox quam tristissima
 Tussis
 Tardat, & in medio sæpius ore quatit
 Tussis, quam falsus, cerebro mittente catarrus
 Excitat, & paucas vt tibi sæpè monet.
 Et iam concussam prudens tuare salutem,
 Ne te securum certa pericla premant,
 Ipsi etiam abrasa dentes radice vacillant,
 Atque negant solitos mandere posse cibos.
 Pars quoque deperijt pars manca, & tota tre-

Fij

miscens

Gingiuas nudas, os & inerme sinit.
 En macies tetra exanguis inuasit in artus,
 Omniaque angusti pectoris ossa patent,
 Vix decies scnos numeras tamen ipse Decem-
 bres.
 Et tua iam fracto robore membra iacent,
 Nec te aliud quam perpetui attriuere labores,
 Etate à prima quos tolerasse iuuat.
 Tu Lernæam hydram crescentem primus ador-
 tus,
 Dum tibi dira mouens tetra venena parat,
 Illa tua infrendens cōfecta est cuspidè primùm,
 Ingenuitque alio ferre coacta pedes,
 Et doluit contra stares quod solus in vrbe,
 Exciuitque graues in te inimicitias.
 Tu tamen inuictum caput effers auspice celo,
 Eludisque omnes illius insidias:
 Insidias, quibus es toties, frustra que petitus,
 Hostibus in mediis non variante fide,
 Tu veterū inuigilas scriptis noctesque diésque,
 Cura letiam Augustæ te reuocante domus.
 Cura gratis quæ te multâ, & præclara tenen-
 tem
 Mersit, & has tristes iussit inire vias,
 Tu iuris studia amplexus florentibus amicis,
 Cum caput opprésit dura ruina tuum:
 Dura ruina, tuæ quæ spes cecidere repentè,
 Et medio in cursu cymba reuenta fuit.
 Interea thalami genialia festa peracta,
 Atque aliò quam spes vela tulere tua,

Vix tandem emergis, Coasque amplecteris ar-
tes,
Hippocratésque tuo solus in ore crepat.
Sed te aliò abripuit nascentis fama veneni,
Francia quo tanta strage petita cadit.
Scilicet ut iuvenes heliconia sacra petentes
Parnasi cue heres ad iuga summa tui.
Et græcæ, & latine quidquid docuere camænæ
Monstrares ausis te præeunte sequi
Angustis metis, & carcere clausus iniquo.
Debuerat quo non currere tantus equus.
Interea quæcunque tibi surrepta fuerunt
Otia, non vanis deperiere iocis.
Verum aliquid magni semper molitus, & vlti-
que
Nostrorum, & veterum te tenuere libri.
Te quoque diuini nouere oracula vatis
Qui mundi ærumnas, interitusque canit.
Obscuris que notis venientia sæcula prodit,
Quæque sub extremo limite fata patent.
Dein operæ aggressus maioris Francica gesta
Eloquii, ostendis fulmina quanta tui.
Sed stertiles frustra quereris periisse labores,
Ingratumque premis, quod tamẽ vrget, opus
Nec spes vlla super mancant quod debita post
te.
Præmia, dum misero hoc tempore cuncta si-
lent.
Totaque in arma ruit patria, & miserandus
vbique
Luctus, & hoc nullus tutus in orbe locus.
E iii

Et serum est cassis senio melioribus annis
Quære quo potius æquore cymba natet.
Tæque valetudo variis quassata procellis
Et torum exposcit, captâque cuncta negat.
Ergo age, & has steriles curas, ingrâtâque pone
Tot studia, atque tibi delitiisque vaca.
Si tamen hoc stadio quo nunc quoque currere
pergis
Indulgere tibi delitiisque licet.
En nostræ, quæ cuncta tibi debere fatentur,
Te musæ ad requiem blâdâque verba vocât.
Et tibi se sistunt, alium ignorântque parentem,
Ut que tuæ, haud sperant displicuisse tibi.

FINIS.

PETRI BULENGERI

IULIODVNENSIS

Medic. apud

Thoartios

Tumuli

AD CLARISS. AMPLIS.

QVE VIRVM IACOBVM

magotum Regium in cen-

tum virali curia patroni.

MANGOTI ORATORIS IN
curia centum virali multo maximi
& celeberrimi.

Tumulus.

ORator omnes inter hic qui maximus
Multos per annos floruit:
Quem saepe tota dum stupet Lutetia
Non vstrata dicere,
Confessa sponte est tale nil visum antea,
Nec posse cunctis saeculis
Posthac videri, ne quidem si Tullium,
Demosthenemue redderet
Terris silentum rex tenebrarum potens:
Hoc occubat sub marmore.
Aetate longa functus, atque amplissimis
Auctus bonis, & gloria
Quam nulla tollat fera quam libet dies,
Nisi illa quam mundus tremat:
Et quod fatendum maximum, illis filiis
Quos patre dignos deputes.
O vita faelix, si quid est faelix tamen
Hoc orbe quo nos degimus:
Regumque fato, regumque fastibus
Multis modis beatior.
O mors beata, & expetenda, si in
Beata mors dici potest.

Leonar. ti

LEONARTHI MANGOTI
 EIVS FILII ADOLESCENTIS
 opt. & eruditiss. qui cum
 Regis legato Con-
 stantinopo-
 lim petens
 obiit.

Dum Latias græcâsque urbes inuisere ge-
 stus.

Et tibi plus patria barbara regna placent.
 Quæ Turca armipotens nostris procul inde fugatis,
 Europa atque Asia fræna superba regit.
 Nâ quid enim Europæ propriis nõ subdidit armis?
 Quantula iam restat quam petat hostis humus?
 Hinc Veneti, hinc Melite delectis undique turmis,
 Sarmaticæque magnus proxima signa vident.
 Et rex Hispanas salio qui temperat urbes,
 Perpetuus premitur, continuisque malis.
 At noster Rex summotus magis, omnia tentat
 Irati valeat quæ cobibere minas:
 Atque metu oracli veteris iam bella parantem
 Continet, in Persas vertere tela iubens.
 Tûque comes legato ibas verum inde reuerti
 Ad patrios tibi fors non dedit atra lares.
 Sed tua fatali rupit tibi stamina morbo
 Quæ fuit, heu, votis parca inimica tuis.
 Sic cursu in medio, externas dum ferris in oras,
 Haud stadio expleto præcipitatus obis.

G

73
P. DESIREI FILII CLARISS.

& ornatiss. viri P. Desirei

in Curia Regis quam

viatoriam vocant

Consiarii.

At te parue puer, prius inuida Parca peremit,
Quam posses patria tangere laudis onus.
Laudis onus, que te tanto impletura parente.
Cuius & in puero signa notanda dabas.
In felix sors & nullis non stetibus unquam
Tristior, & quavis forte inimica magis.
Sic sepe incipiens primos rosa prodere honores
Vngue puellari secta repente cadit.

Nicolai Bodini

Bodinus hoc tumulto occubat

Notabilis vir ingeni:

Quo res suas tam gnauiter,

Et literarum nescius.

Curauit, angusta licet

Vt diues, exre euaserit

Nulli suorum non fauens,

Nec ceteris iniurius,

Aut fraude periura grauis

Hoc si putas paruum, vide

Quam difficulter plurimis

Prodesse licet, & artibus

Bonis opes nanciscier.

ANTONIAE BULENGERÆ

filia. obiit anno 1582.

idib. octob.

Hos Antoniaſq; Cineres, hæc buſta, viator,
 Quæ poſuit patris meſtus uterque parens,
 Appice, ſi quicquam eſt patriæ tibi mentis, & eheu
 Ingemina, in lacrymas ni piget ire novas.
 Vix materna mea fuerant ſatiata figura
 Lumina, cum patria mox procul urbe feror,
 Hoc auus, atque auia hoc votis petit omnia
 vnum:

Scilicet ut noſtro inſta ferant cineri.
 Nam quater vndenas unâ vix de gere luces,
 Stamina quæ nerunt noſtra, dedere colus
 Interea queruli patris luxere parentes,
 Et triſtem hunc caſum luxit uterque parens.
 Sed pater in primis, quem dum noua lumina viſo
 Afflictum lecto tormina dira premunt:
 Tormina quæ totas penè exhauſere medullas
 Iamque adeo egræ anime vix locus ullus erat.
 Heu fatum infaſtum: venio cum hæc lucis in
 oras

Quæ mala tu lecto fers miſerande pater.
 At tibi cum melius forte incipis eſſe, dolorque
 Qui miſerum angebat viſus abire fuit:
 Ne letere meis blandum ridentis ocellis.
 Fila mihi ſubito Parca maligna ſecat.

Tancartii

Tancarti non te ſtrictum in tua viſcera ferrum,
 Utrinque toto quod receptum abdomine,
 Non potuit te mors toties queſta pericla
 Per mille, vicis dum Lutetiæ terens

G ij

*A sole occaso, gladio grassator agis rem,
 Et laeta raptas hinc & inde pallia,
 Tollere sublato quò te tua fata parenti
 Minus cierent lacrymarum & stetuum.
 Si tamen inflaret lacrymis pater vultus ocellos,
 Ob vllustam perditam natam necem.
 Sed patria in media aduersum diu ferris in hoste,
 Qui totus irruente te miser tremit,
 Induis illius preceps tua pectora sicca,
 Mortemque quam minatus alteri, oppetis
 At dubitat letusne parens, tristisne recedat,
 Sic occidente te cui grauem exitum
 Sape timet: vitæ scelerata & turpiter actæ
 Fastisque merces talibus dignissima.
 Pilonis Medici apud Pictonas
 doctiss.*

*Pilonem quæ dira lues, quis casus ademit?
 Quis tristi in fontem sustulit exitio?
 Pilonem qui Pictonica fuit vnus in vrbe
 Et columen Panaces atque Hygieia, tuum.
 Et perit Panace, & mæsta lugente sorore,
 Inuida quod tantum fata tulere virum.
 At viuunt confecti anni, senioque caduci
 Tot, magne quos suerat par cecidisse prius.
 In nunc aude aliquid magnum sperare inuenta
 Fretus, & ingenio grandia cæpta moue.
 Et veniet quæ cuncta, nocens semel auferat hora,
 Et subito e tanto nomine nullus eris.
 Colini Medici Fontenaiensis
 Doctiss.*

*Coline, quam semper times,
 Abominaris, & cupis*

Fugisse, præter cætera
Que fors agit mortalium.
Te dira pestis occupat
Tandem, suoque spiritus
Tuos venenat toxico,
Non te perinde terruit
Id quicquid humanum genus
Percellit aliud, & graui
Pessundat vrbes funere:
Non Martis ipsius furor
Deficientis ensibus
Striculis, vel igneis globis
Tormenta quos muralia
Per aëris campos vomunt,
Flammæ rapacis turbine
Agente: queis turres cadunt
Cælo minantes vertice,
Dirutæque propugnacula:
Latam irruenti militi
Sternunt viam, non flumine
Aequè tonante calitus,
Illòque, quo Iouis manus
Victos Gigantas perculit.
Quamuis ab annis primulis,
Et vnguibus tenellulis,
Musarum ad antra te pater
Iussisse t ipse ducier,
Illis procul tumultibus
Queis seua bella personant.
Quos & iuuenta protinus
Sequuta tota se sacris
Illis dedisset, quæ procul

Abellicis tumultibus
Molles in umbra agunt dies,
Deuota Pæoniaribus.
In quibus profectus feceras
Tantos, ut unus plurimos
Inter videre manu
Eductus Aesculapii
Novisse quicquid abditum
His traditur scientiis:
Quod plurimos, dicam, latet,
Cano inani vendit ant
Qui spiritu semper suos:
Quos præter haudquod ingerant
Habere cernas sepius.
At tu decem totos quater
Nondum Decembres egeras
Nec te tamen peritior
Quisquam medendo, si tibi
Mederi in hoc casu graui
Sciisses. Mederi quis tamen
Sciuisse te tibi neget?
Te qui mederi cæteris
Tam prosperis successibus
Scibas? nisi te languidum
Spes omnis & vis ingeni
Deficeret impetu mali
Primo ingruente. Scilicet
Voluisse te credo mori
Hoc impetum vulnere
Quo non tibi lethalius
In cæteris est creditum:
Ne quæ saluti plurimis

Fuere sepe, in te irrita
 Si iam forent medicamina,
 Nec crederentur ceteris
 Vllam tulisse opem antiidbac.

SAV TERRÆ MEDICI

Salmurienfis.

Dum spumantis equi calcaribus effodis armos,
 Santerra, atque agro fers properanter opem.
 Cornipedis tergo excussus miserabilis, eben,
 Efferre è media mortuus ecce via
 Ite licet medici, seuos properate per astus,
 Nec pluuia teneant vos, neque tristis hyems.
 Seu niueo concreta gelu sola cuncta rigescant,
 Seu mediis te! us solibus vsta gemat.
 En vobis Libitina: prope est quocunque mouetis,
 Si Domini exitium est iam quoque foris equus.

Dionysii Lambini

viti docti.

Vulnera dum Plauti tractas Lambine diuque
 Ft' noctu illius dicta iocisque notas.
 Qua cura antiqui reuocaras carmina vatis,
 Cui placere magis scita Epicure tua.
 Quaque lyrâ attigeras Calabri multo ante poëta,
 Peetine qui latio nomina prima tenet.
 Quin etiam medicam Ciceroni adhibere salutem
 Ausus, & illius scripta diserta sequi
 Nondum opere expleto, nondum omni labe remata,
 Te senii in primo carcere Parca rapit.
 Parca rapit: sed non pariter tecum illa labores,
 Ingenique rapit tot monumenta tui
 Ingenii monumenta tui, quæ sera nepotum
 Posteritas merito semper honore feret.

G iij

Tè que feret primum Plauti insudasse palestra,
 Eius & ignotos explicuisse sales.
 Adriani Turnebi vixi longè doctissi.
 Francorum ocelle Turnebe, & lux vnica,
 Quo doctus equè Regiis stipendiis
 Nemo professus literas Lutetia,
 Te multa quamuis turba raptum fleuerit
 Olim, tumque prosequuti debitis
 Sint funus omnes lacrymis, quos Francia
 Beata tete viuo, alumnos in sinu
 Fouet Minervæ deditos suæ sacris:
 Quandò puello nullus istius mali
 Damni que sensus erat mihi, nunc denuò
 De flere raptum, lacrymisque prosequi
 Inuat te ocelle Franciæ, & lux vnica,
 O lumen, ô flos patriæ, ô magnum decus,
 Tène ergo Parca sorte communi rapit?
 Tène ergo dura Diua, & implacabilis
 Hoc merfit atro funere? ô iras truces!
 O pectus ipsis durius vel cauitibus!
 O surdus cor marmoris vagi salo
 Sed quid querelas? vana quid suspiria?
 Mors certa cunctis: quòdque lugendum magis
 Sæpe illa primos abripit, longissima
 Quæ vitæ debebatur, vt qui plurimis
 Prodesse possent. Sic it humanum genus,
 Fors cuncta versat susque deque, nescia
 Fauere iustis, quoque res semel cadant
 Se cura: nec quem respicit, vel inspicit,
 Nec interim licet superba heræ vaga
 Imperia fugere: sed necesse est huc sequi
 Quò ducit illa; quòque nolentes trahit.

Tantâque mole stultitium oppressus licet
 Id nempe solum sponte ferri quo rapit,
 Aequaque mente ferre fortunam suam,
 Quantum libet molesta sese illa ingerat.
 Nam lacrymis nil, luctibusque profici,
 Tu testis unus vel profectio amplissimus:
 Quem tot tuorum & exterorum lacrymæ,
 Planctus, querela lugubres, suspiria,
 Et tertiata verba tot, de faucibus
 Eripere non potuere sortis ultime,
 Quæ pariter omnes aspera & tristis manet.
 At ipse nostris altius præcordis
 Infixus heres, & manebis perpetim,
 Dum terra pontum, pontus & terram premet.

PETRI BULENGERI IULIODV-
 nensis Medici
 Tumuli.

Petri Anglæsi Calexii Medici
 Iuliodun.

Anglæsi Hollerii magni, dum scripta retra-
 ctas.
 Nec tamen his adhibes, quas meruere, manus.
 Qui potes as solus sarta illa, & recta tueri
 Omnibus, heu, te mors sic inopina rapit?
 Longè alias volentem artes, aliòque volentem
 Currere, qui proprio gurgite tutus eras
 Sed te nescio quis Deus ad mendacia traxit,
 Astrologi cæca qualia mente canunt,
 Non illi æthereæ emens spatia ultima molis.

*Quæ Phæbi, & Phæbes cognita certa via.
 Atque ignes astrorum alii, quæ maxima tora
 Noctæ, dieque obeunt quos iniere choros.
 Atque modo opposito radiantem lumine solem,
 Et modo quadrata cernere fronte solent
 Mox etiam choreas ducunt simul, atque parenti
 Lucis dant vires quas habuere prius:
 Sæpe quoque insciunt placidos mortalibus ignes,
 Ipsaque in insontem tetra venena vomunt.
 Sive tuo Saturne gelu mala dira minaris.
 Sive ardore tuo Mars violente furis:
 Gorgoneumue caput, vel tristi Scorpium æstro,
 Herculei miæ mixta sidus acerba parat:
 Pleiadæ sue Hyadæ sue, & qui tristissima spondet
 Tauri oculus, subiti funeris omen habens.
 Sed nihil illorum edocli qui vana per orbem
 Fata, licet nullam metuenda canunt:
 Et modo venturos imbres pluuiaque tuentur,
 Fulmina mox densa nube volare vident:
 Mox ardere omnem magnis feruoribus æthram,
 Sicca quibus frustra sollicitetur humus.
 Ausi etiam diramque famem, & contagia pestis,
 Et missa irato dicere bella Ioue.
 Et magnos regnorum obitus, regumque ruinas,
 Quasque alias nugas pectora vana timent.
 Quas tu dum vides, & mentis acumine ludis,
 Et tuus à tinea tunditur Hollevius.
 Ipsius autographi nec te iactura moratur,
 Non hac Pastoreus quod tibi mente dedit.
 Teque iuuant magis occultis Aegyptia sacris
 Sculpta refert nobis qualia Pierius.
 Interea fibre ardenti tua viscera tosta*

De fluxero niuis, sole calente, modo.
 Omnibus absumptis dum tabes agra medullis
 Abscidit, heu misera tenuia fit anima.
 Sic post ter denas lucas, & quatuor isto
 Cum lacrymis nos te condidimus tumulo.
 Quodque magis doluit, miseranda, horrendaque
 passum,
 Dum nihil auxilii restat in arte tua:
 Arte tua, qua tot fueras sepe ante saluti,
 Quisque tuo viuunt nunc quoque presidio.
 Ergo mihi salue aeternum aeternumque valeto
 Chara anima, Elysiiisque expatiare locis.
 Hoc de me quod nulla tui me obliuia ducent
 Donec ab hoc nostro spiritus ore fluat.

IOANNIS STADII

doctissimi mathe-
matici.

Hoc tumulo stadium populosa Lusatia condit,
 Tam procul a patria quem tumulauit homo.
 Non fuit hoc proprius caeli qui templa tueri
 Posset, & astrorum dinumerare choros.
 Quinetiam antiquas Ptolemæi euaserat artes,
 Vltra ausus pennas explicuisse suas.
 Puraque per cælum non illis uestigia quadrigis,
 Sidera cernebat, queis Ptolemæe refers.
 Sidera quæ vario discurrunt calle per æthram,
 Atque alias aliàs visa tenere vias.
 Et modo iuncta simul, modo sed diuersa feruntur,
 Quadratae micant, oppositæ face.
 Et tua ridebat commenta Copernice, Phœbus
 Queis mundi in medio compede victus agit.
 Quodque aliis rapido cælum rapit omnia cursu,

Immotum aeterno stat super axe poli
 Et terra hac circum magno molimine fertur,
 Terra rudis moles, pondere tarda suo.
 Proque situ varians orientia lumina captat,
 Et rursus occiduo sole tepente calet.
 Ille alias artes norat certissimus auctor,
 Dimensus caelum nobiliore modo.
 Totque orbis cum terra eadem, aut diversa tenen-
 tes
 Centra, quibus septem sidera sola meant,
 Sex etiam iniectos quarunt his orbibus orbis,
 Quae tarda currant, aut properante rota.
 Saepe etiam fleunt retrò, & vestigia torquent,
 Aut retinent cursus in statione sua.
 Confictos frustra hos orbis narrare solebat,
 Ut sine quæsis fas sit sidera summa sequi.
 Atque adeò hæc studio tractauerat omnia tali,
 Singula solerti pectore quæque notans:
 Ut cæli faciles aditus iam, & cuncta paterent
 Sidera quæque meant, sidera quæque movent.
 Unus eras super armipotès Mars arte petendus,
 Cuius adhuc nulli semita nota satis.
 Hoc opere è toto quod restat gnauiter, unum
 Dum petit, atque omnes itque reditque vias,
 Planâ etiâ hac causa captanda ad sidera sphaeram
 Struxit, qua toto in stilius orbe nihil,
 Explorare locos stellarum ad momina summa,
 Quòque die vel sol, astræ nocte micent.
 Interea excelsa speculantem hæc omnia mente,
 Instruâtque armis, remigiòque rate.
 Inuida mors tantis successibus ocyus illum
 Eripit ben nostris inuida fata bonis.

Nimirum hanc animi mentem, qua mentis mundi
 Dimensa antiquas expulerit tenebras,
 Non alius quam vester amor trahit astra sequen-
 tem,
 Antiquæque virum restituit patriæ.
 Lugete astronomi quotquot lugere ruinam,
 En vestrae ut subito spes cecidero leues.

Ioannis Merlerii viri doctis, Regii Mathe-
 matum Professoris & Philo-
 sophi clariss.

Merleri tella occulta secreta parentis
 Dum profers, & Aristotelis scripta abdita pandis,
 Illius inque sinus penetras, animamque potentem
 Induis, o quoties tete mirata loquentem
 Natura ipsa suas artes, diuinæque scita
 Te referente dolens nobis notescere cunctis,
 Sæpe minata tibi nam quid non inuida genti
 Humane iam fata negant? quasi pectora nostra
 Perpetuis conditi tenebris, caliginæque atra
 Gauderent perstringi aciem: quin lucida ad astra
 Sublatus mundi flammantia mœnia lustras,
 Atque alios eodem post te illuc tramite ducis,
 Tramite cui nullus tam recto insistere visus.
 Ecce tibi requiem speranti forte laborum
 Tantorum, non illa quies, sed frigida serpens
 Aura animæ egregiæ rupit vitalia claustra.
 Ludouici Duiceti Regii medicinarum
 artium professoris
 Durete ingenio caelesti emensus olympum,
 Entheaque Hippocratis scripta, animūque tenēs.

*Que te fata prius nobis rapuere sinistra.
 Omne, quam pateat mens tenebrosa viri?
 Tu scita illius, laudatæque cuncta notas,
 Peruia que nulli, cognita sola tibi.
 Nec tam, heu, tot te passim accersentibus ægros,
 Quos mediis Orci faucibus eriperes.
 Divina illa tui licuit monumenta laboris
 Edere, que frustra tot cupiere sibi.
 Et tantum cupiere: Tuus nunc omnia Pallas
 Hæc habeat, patrio & gaudeat ingenio.
 Sit amen hæc que plana tibi, & perspecta, relata
 In charta, & cura si ista fuere tuæ
 Adriani Alamani medici doctiss.
 Dum curas Alamane semiputres
 Duos, træsue phthisi, latenter ipsa
 Pulmonem inserit in tuum phthisis se.
 Nec præbet tibi se minus molestam,
 Tu quod omnia tam mali veneni
 Calles præsidia: at pari scelestæ,
 Te forte insicit, arcæque occupata
 Cordis, agram animam labare cogit,
 Et cæulas fugere, artuumque vincla.
 Et sic dum miseris pius medelam
 Aegris fers, miser, heu, pari petitus
 Fato desinis & tibi mederi.*

Ioannis Morelli Ebredunensis
 viri clariss.

*Morellus isto conditus sub marmore
 Iacet viator, multa post incommoda
 Aule, senectam nactus in molli sinu*

Triumpuellarum, quibus nulle pares
Toto orbe Musis nullus hoc amicior
Dum vixit vsque Scit poëtarum ille flos,
Qui tum vigeant, principum quum in curia
Tenebat aures, oraque omnium simul.
Quando poëtas ore maiori graues
Numeros sonantibus, Græcie raptis bonis,
Præ laque lauta diuites, magnatibus
Inuistatos, fraudeque ignorantie,
Suas dolentis iam patere ineptias,
Undique petitos, protegebat, & vigil
Ludebat artes rure plebas, & mera
Stupore ruris inficitique, & rudes
Homines canebant qualia illo tempore,
Quo nil disertum ad huc Camæna concipit,
Nec plura tentat, quàm rude id sæclum, atque iners
Fert. Nempe & id Ronfardus expertus, refert
Thebæa nobis dum elaboratum ad pedem
Plestra, & volatu fertur in cælum arduo,
Terrasque præter vebitur & Nerei vada
Cui tum ille amicas dat manus, atque auribus
Regum placere displicebat que prius
Facit, peritus ore facundo loqui,
Regesque dulci melle verborum in suam
Sententiam, diuersa sentirent licet
Rapere, & citatum consilii impetum sequi.
Nec ille solum vatibus salutifer,
Sed & bonorum fautor omnium bonus
Fictos & inter mille tot, fuso sine
Et fraudis expers vnus id non nesciet
Hoc quisquis vsus aut amico, aut preside.
Magnaque rector principi isto nomine

*Electus inter ceteros, his artibus
 Instruxit illum queis decet summos dies,
 Qui rerum habens maximam postea
 Moderentur armis res agenda seu datur,
 Seu rebus arctis consilia cum praevalent,
 Ancipisque rerum mente quando provida
 Alea regenda maximo in discrimine.
 Quis ille studiis egit etatem suam,
 Per fas, nefasque quas parent omnes, opum
 Haud cupidus unquam: verum amicis, & suis
 Quaecunque parva conferens sic ultimum
 Adusque vite spiritum nulli bono
 Inuisus etatem exigit, donec senem,
 Effeminata luminum vi languida,
 Que tollit omnes pariter hunc mors suscipit.*

7

Lucretia Morella.

*Pestifera aura tulit que te Lucretia, tecum
 Eripuit terris quicquid honoris erat.
 Tu patria lux magna tua, tu prima tuorum
 Gloria tu jeculi laus memoranda tui.
 Tu specimen virtutis eras: te magna loquente
 Phemonoe nollet pleetra tenere sua.
 Et tibi sponte daret sua munera turba sororum,
 Turba cui sola cura fuisse lyre.
 Cederet ipsa tuis suade quo que capta medulla
 Vocibus, atque oris victa lepore tui.
 Quis tenero melius pulsabat pollice chordas?
 Tam bona quis molli peccine fila ferit?
 Quis facunda eque profert sua sensa loquela?
 Quam magis & voces & sua verba decent?
 Sed nihil ista mouent neclentes flamina Parcas,
 Nil minus illarum de tribus una negat.*

Nec

*Nec leges cobibere queunt queis cuncta tenentur.
Scilicet exemplo hæc certa docente tuo.
At casus queriturque tuos, lugetque Camilla
E tribus, heu, quæ nunc sola relicta tacet,
Et pariter quot quot de te audiuere, queruntur
Vnâ præreptum quicquid in orbe boni.*

8 Diana Morellæ,

*Quis te venusta casus,
Diana, quis tulit te?
Diana quis misellam.
Florentibus papillis,
Florentibusque malis,
Aetate vix adulta,
Nec ulla adhuc decoram
Ruga notante frontem,
Nam que notare frontem
Aetate ruga prima
Possit?) rapi simentem
Nil tale? quis deorum
Inuidit, heu, solo te,
Priusque fert in ætream,
Quam ruga tristis ægra
Fronti insideret vlla?
Cuius lepos, decôrque,
Integritasque vitæ,
Virtute culta ab omni,
Et ingeni elegantis
Vis digna longiore
Aeuo fuit, marito
Aurora quam impetrauit,
Aequo Ioue annuente,
Nec abnuente Parca.*

H

Ab, te mali misellam
Fati, parente tali
Quæ nata, tot labores
Experta totque casus
Affixa dum cubili
Languet misella, nec te
Quæ ceteris salutem
Ars pollicetur vna,
Vlla inuat medela,
Leuâtue pertinaci
Malo, quod agit agram,
Et vsque, & vsque, & vsque,
Et condolente patre,
Et ingemete tota
Vicinia, & sororum
Acerbiore luctu,
Quam vel tui dolores.
Heu pertinacis aura!
Fati: misella post tot
Incommoda, & labores
Tormenta tot, cruceſque,
Noctū diuque acerbæ,
Iam blandiente fato,
Iam sorte molliori
Sperante te quietem.
Et coniuge in cupito
Iam te sinu fouente,
Post tot graues procellas,
Tormenta tot, cruceſque
Die atque nocte acerbæ
Luctusque, lacrymasque
Expleta Parca nondum

*His quæ malis tulisti,
Te præripit misellum
Hæc damna sæuentis
Sortis magis magisque.*

Petri Ronsardi poetarum

principis.

Ronsardum, postquam diuinis omnia scriptis
Impleuit, quæ non auferet vlla dies,
Fata etiam rapuerit senem iam Francia luge,
Si tamen hunc raptum dicere iure potes.
Nomini æterni cuius monumenta supersunt,
Temporis hæud vllas experitura vices,
Sive cupid in eos æstus seu fœcta Deorum,
Laudibus aut meritis numina sancta colit.
Vnius hæud tantum prudens imitator Homeri,
Pindaricos potuit qui superare modos.
Et tenero lusit quæ plurima Lesbias igne,
Quæque Syracusii sifflula culta sinis
Callimachique elegos molles doctique Philetæ,
Quorum ille erepto magnus honore tumet.
Hellada iam totam spoliis populatus opimis,
Exuasque illas in sua castra ferens.
Magna audax spirans, ingenti & percitus æstro,
Solut ut exhibeat quæ sua quisque putet.
Omnia quæ postquam celo aspirante peregit,
Et nihil intactum iam superesse videt.
Cælitibus cælestem animam quam acceperat olim
Reddidit antiquas reppetitque domos
Laude sua viuens fructus iam pluribus annis,
Quævis vidit genio cedere cuncta suo.
Umbra beata vale cæli melioris ad oras,
Et frueri ingenio nobiliore poli.

H ij

10 Remigii Bellaquei poeta lepidissimi.
*Bellaquei ad tumulum fama est luxisse Camenas,
 Vnguibus & raptas dilacerasse comas.
 Bellaqueo erepto quod non his gratior alter
 Pastorum inflaret qui tenues calamos.*

11 *Magdalena Bulengeræ*

*Magdalena tui patris voluptas,
 Dum te vita tulit brevis fugaxque,
 Mæror nunc eadem, grauisque luctus
 Postquam te rapuit maligna Clotho,
 Quis te delitium meum, & voluptas
 Inuidit mihi? quis fuit deorum,
 Qui te lux miseri prius parentis,
 Et nunc, væ miseri patris tenebræ
 Et mæror, seniūque, & egritudo,
 Abreptam voluit mihi, tenello
 Vix dum fortiter ore vagientem?
 O duri nimium grauesque luctus
 Ergo delitiæ meæ, & voluptas,
 Hoc te sub tumulo locamus ægri
 Natam vix etiam, priusque raptam,
 Quam risu tenero tuos parentes
 Cognosse inciperes? quis ò quis heu, te
 Inuidit misero mihi misellam?
 Qualis mane calix rosæ renidens
 Qui, nondū patulo ore quos honores
 Celat, prodit, & inuidus moratur
 Nascens purpurei decus coloris:
 Hanc si quæ rapiat prius proteruo
 Ludens ungue puella, dum corollas
 Nescit floribus vndiquaque lectis,
 Quæ se se exerat, efferatque in auras,*

Præceptos queritur suos honores,
 Et iam flaccida decidit caputque
 Deponit sine honore, nec puella
 Præceptus decori est decor, nec ipsa
 Quas ridens tenerum implicat corollis
 Talis tu mihi Magdalena visa
 Præcipi misero patri, prius quam
 Nascentis decus explicare frontis,
 Speratumque mihi ingeni decorem,
 Posses: fragmina nulla cespitantis
 Lingue audita mihi fuisse mamas
 Aut tatas tibi nec dedere Parca:
 Nec multum hoc fueras: mihi sed instar
 Magni muneris hoc erat futurum,
 An luctus magis, & meas querelas
 Augeret tibi longioris tui
 Tempus? credo equidem, nec ingemisco,
 Si te fata mihi prius tulere,
 Quam nossem ingenii tui vigorem.
 Nam si te mihi, vix satis papillas
 Nutricis tenero ore comprimenter,
 Raptam, tam graviter fero, querorque,
 Qui casus miserum patrem tulisset,
 Si post blandula murmurilla vocis,
 Post risus teneros, cachinnulosque
 Motusque intuitus venusti ocelli,
 Lingua mollitie sua labante
 Suaviter, mihi Parca te tulisset?
 Ergo tu mihi Magdalena luctus
 Raptam nunc, gravior tamen futurus
 Tempus si tibi longius fuisset.

Magnæ tui Rame ingenii vis feruida dum te
 Abripit, & nil non mente tenere cupis.
 Atque in Aristotelem stimulos conuertis, & ipsum
 Natura, & linguæ conficis artificem.
 Omne genus tibi surgit opus turgente papyro.
 Et tua sunt præcis qui potiora putent.
 Nos tua miramur, nos cum Cicerone loquentem
 Attoniti audimus, suspicimusque virum.
 Sed quæ te laudis tenuit tam dira cupido,
 Vt veterum velles manibus esse grauis?
 Vt taceant omnes, tamen ipsa hæc saxa loquuntur,
 Permotumque una te ambitione frent.
 Gregius poteris artes complectier omnes,
 Si sincera fides, & sine fraude foret.
 Nec quis Aristotelis melius miranda teneret
 Scripta nec ornato quæ docet ore Plato.
 Quid credam? te forte isthæc fugisse fatebor?
 Non ita me bene ament quot quot in orbe viri.
 Sed tua mens animi claustra indignata refugit,
 Seque aliis cunctis credidit esse parem.
 Quæ sibi dū indulget transuersa ab ita supra
 Audet & iusuetas prima adisse vias.
 Et mirata, nihil densa hac caligine tellis,
 Perpetui, aut certi posse patere animo,
 Ipsum etiam veri fontem, qui creditur, urget,
 Et tenebris tentat nocte, referre diem.
 Ignoscenda quidem, nosse si ignoscere multi,
 Quos idem, aut grauior sæpius error agit.
 Nos quæ materia effinxit præcordia molli,
 Humani effinxit pectora qui generis.
 Et qui per medias tenebras vix lumina solis,

Cernimus, humana conditione graues,
 Nos, potius miseret que tui, miseret que tuorum,
 Corda quibus caeca condita nube latent.
 Ingenii que tui taciti miramur acumen,
 Et misero hoc raptam finire flere iuuat.
 Flere iuuat, de flet e simul qui nostra videtis,
 Vt luce in media lumina caeca ruant.
 Flete mathematici capiunt quos equora campi,
 Aequora que is summi peruia templa poli.

Philippi Audeberti iuris sub
 praefecti Iulioduni.

Audebertus honos fori, togaque
 Vnum iuridicae decus cathedrae,
 Quo non integriorque, rectiorque
 Reis cum miseris, opisque egenis,
 Prestarique manum suumque cuique
 Ius reddi, ratio equa postulabat,
 Hoc sub marmore conditus viator.
 Quem caci mala vis sicens veneni,
 Imis visceribus coacta sensim,
 Oppressit prius, extulitque, quam quis
 Occurrisse malo improbaque pesti
 Nascenti potuisset. Heu, cathedrae
 Iaces iuridicae decus perenne,
 Audeberte, iaces, iacet que tecum
 Vna ius pietas, amorque recti,
 Aequitasque iacet benigna iuris.
 Interpres, pariterque conticescit,
 Florens eloquium elegantis oris,
 Et que parta tibi pericla per tot
 Rerum cognitio, modo has, modo illas

H iij

Dum terras petis Italoque cælo
Hauris nunc Aganippidos liquores
Num iuris studia, eloquentiamque
Qualem Tullius ipse habebat olim,
Cum totum tenet auribus senatum
Inuitum, in sua pellicitque sensa.
Sed nec te pietas, amorque recti,
Reis cum miseris salus ferenda,
Iurisue eripit equitas magistra,
Nec que parta tibi pericla per tot
Rerum cognitio, diserta nec te
Quicquã lingua iuuat Latina, Græca
Quas calles pariter, tenesque totas.
Nec te propterea minus perurit
Cæcis insidiis timenda febris:
Que nil visa tibi mali minari
Primum, perniciem tamen repente
Attulit cerebro tuo occupato,
Ceu cum sidere quis super petitus.
At nos te subito hoc opinionem
Præter funere, tristibusque saxis
Raptum, sub tumulo locamus isto
Confusi, lacrymas damusque inanes,
Et tecum querimur rapti cathedra
Decus iuridica, rogeque honorem:
Que nunc omnia muta conticescunt,
Inca sumque tua ora concupiscunt:
Tu nil sollicitus tenes beatas,
Sedes, quas animo prius petisti,
Inter nos medius morans quasi exul.

Guilelmi

14. Guillelmi Rondeleti medici
clarissimi.

Rondeletę, en etiam morbis post multa tropha
Erecta, hora nocens te, miserande, tulit.
Nec quę alios tutos doctę ars tam sepe tegebat,
Texit in hoc rerum cardine Rondeletum.
Scilicet & dubitem magnam Perana perisse,
Quando alius rursus noster Apollo perit.

15. IACOBI CARPENTARII VI-
ri doctiss. & Medici celeberr.
Philosophię professoris
Regii Lutetia.

Non licuit mibi voce tua vir magne fruisi,
Teque in Aristotelis grędia scripta sequi.
Te prius eripuit terris Parca, iunida Parca,
Liminęque in primo fata tulere senem.
Obstupuit magno consilia Lucetia luctu,
Et męta ob lacrymas conticuere scholę.
Conticuere scholę, quę te diuina loquentem
Videre, astonitos dum exabis ore viros.
Nec minus hi, quos scripta tua, admiranda reue-
bant,
Quę tum multa canis cen moribus olor.
Et nos tam seruum tua sęnera stetit in vultu,
Ne quicquam ex muto conquerimur cineri.
Quodque unum superest ingrata hęc męnere tri-
stes,
Placamus manes vir memorande, tuas.

95
16 S MALMEDIANI
Regii Philosophiæ
Professoris.

*Miratus sum te natura arcana docentem,
 Quæ prodit magni pagina Aristotelis:
 Pagina quæ totum doctrina amplectitur orbem,
 Nec tacet, & toto quicquid in orbe vacat
 Nunc idem, heu, nostro cassum te lumine luctu
 Prosequor, has tristes maestas ad inferias.
 Quod que unum possum manes, umbramque saluto,
 Et iusta exoluo Malmédiane tibi.
 Malmédiane artis medicæ doctissime præses,
 Natura soli cui patuere sinus.*

17 Guillelmi Canteri

*Canterum inuenemi quæ Parca inimica peremit,
 Hæc eadem doctas læsit acerba Deas:
 Non illi ignota obscuri scripta abdita vatis,
 Omnia Cassandra qui metuenda refert.
 Solus & Aeschyleos, Euripideosque cothurnos,
 Atque Sophocleos ausus adire choros.
 Solus & errores magni emendare potest
 Viscera cui tymbus sola fuerit canum.
 Errores quos longa ætas inuexerat illi,
 Attrita ut senio litera multa silet.
 Quæ meditantem illum & longe maiora parant,
 Inuidæ mors isto composuit tumulo.*

18 Caroli Calui patroni
 Iuliodunensis.
*Calue miser quæ te casus miserandus ademit,
 Cum patria præstas quod decet officium.*

Tutatusque reos obscuri enigmata iuris
 Voluit, & implicitos ditius arte locos.
 Te misera heu, coninx vixdum vieteride ducta
 Querit, & in cineres stot rediisse leues.
 Te mater scissos queritur laniata capillos,
 Te lacrymis frater, prosequiturque soror.
 Parvulus Aeneas vacua qui iudat in aula,
 Te quoque suspirat tam cito deesse sibi.
 Et nos te lacrymis pariter miseramus adeptum,
 Fletus & humanus te percuente vices.
 19 Perconat illa eius vxoris,
 Te quoque dum casus flet Perronella mariti
 Post annum, in salix, mors properata rapit.
 Scilicet Elysium salus ne cerneret axem,
 Et viduus tristes duceret ille chorus.
 20 Michaelis Fabri tili.
 Fabritius merore animi, morboque peremptus,
 Hac patria obicit, contumelatus humo.
 Ceperat hunc odium vitæ, lucisque, quod egro
 Constatant mundi vota pudenda sui.
 Omnia que quoniam fugiendi hand illa potestas,
 Quam cupit, hac poluit quæ ratione fugit.
 21 Magdalene fabricianæ adituq; ille eo
 Hocce maxmore dædalena tecta est, nusquam
 Que sit querere desine, vixit, nusquam
 Vnum hoc, delitias, iocis que mulles,
 Eodem sub tumulo sitos, memento.
 22 Renati Brialdi.
 Brialdus isto conditus saxo iacet,
 Quis sit viator si petis.
 Brialdus iste, plurima adolescens spei,
 Magnique patris filius.

Iij

17

Qui iura dicit terra qua pinguis iacet,
 Que Iulii nomen tenet.
 Hic educatus maximas in spes patris,
 Post lustra quinque mortem obit,
 Sorore paulo mortua ante, quo pater
 Vtrisque fleret liberis.
 Orbatus, intra quindecim fere dies,
 Quis ante felix plurimum.
 Sic post periola, post labores irritos,
 Domum reuersus occidit
 Patrique misero nil nisi luctus graues
 Et tot supersunt liberis.

23. Helenes.
 Hic iacet Helene puella dulcis,
 Et tecum pariter iacet venustas,
 Et lepor cythere ius, decórque,
 Et que plurima castitas pudórque,
 Quo tu nemine clara preter omnes.
 Cui cum libera colla, nulla habent
 Que possent retinere concitatã, &
 Recto tramite deuiam morari,
 Vt quicquid libitum liceret illud,
 Non ulla prohibente te magistra,
 Nec tamen macula vlla te notauit,
 Nec vicinia taminauit vnquam,
 Quãuis libera colla, nulla habent
 Et leues aditus, lepórque tantus,
 Quantus sidereas Deas docebat,
 Et risus faciles, iocique casti,
 Et qua tot furia bat vsque amentes.
 Elegans nimis, & nimis pudica
 Oris Forma, sororianque mamma,

*Nec dum lacte nouo papilla turgens,
 Qualis quæ rosa mane purpurascit,
 Quæ nunc, me miserum, mala tenebræ
 Orci, ut omnia bella, deuorarunt.
 At nobis lacrymæ super perennes,
 Quæ te prosequimur: nihil querentem
 Iam de sorte tua, & beatiorem
 Quam si longius obtigisset exum,
 Annorum Priamique Nestorisque,
 Rege coniuge, regioque sceptro.*

Francisci Girandi.

*Dum patria in media pestis discrimina ridet,
 Denotumque caput mille pericla petunt,
 Occidis heu, valida frustra confide inuenta
 Quoque alios condas conderis heu tumulo.*

Pibrachii viri clarissimi Parisiensis
curiæ præsidis.

*Pibrachi ætatis nostræ qui Tullius vnus,
 Curia quem stupuit tam celebrata loqui.
 Einitima miratæ vrbes quem sepe tonantem,
 Vel quali Arpinas, cecropidæ sue sono.
 Horrida præcipue gelidi sed terra Boota,
 Sors quæ te, Errico Rege vocante, trahit.
 Hoc etiam stitit es tumulo, & tua clausa quieris
 Ora, quibus nulli cedere visus eras.
 Ecce iaces sed muneribus defunctus & illis,
 Maxima quæ viuens maximus ipse geris.
 Nempe tuam virtutem istam non secula ferre*

*Nostra, nec hoc poterant indice flare diu.
 Dumque oculos Deus auerit, nec crimina nostra,
 Vt meritum, vlcisci cogitat, etae sua
 Indignantem animam trahit hinc que licera tardo
 Corporis amplexu summa per astra volat.
 Miraturque docus, et, flammania templa
 Scilicet, ut sero se petuisse dolet.*

25 Cerasii Patroni

*Cerasius, qui neminem
 Inuit suorum, conditus
 Hoc est, suorum nemine
 Lugente saxo. Nam miser
 Vir iste, dum nequis timet
 Affinium, vel sanguine
 Iunctus, serat se nomina
 Maiora, cunctos perfidus
 Reiecit à se, nec manum
 Offerre cuiquam unquam tulit.
 Quare suorum nemine
 Affinium, vel sanguine
 Iunctorum in illius gravi
 Astante casu, hoc occulat
 Tandem situs putri solo.*

26 Iulii Caesaris Scaligeri viri
vndecumque doctiss.

*Scaligeri ad laudem totus non sufficit orbis,
 Nec satis est toto quicquid in orbe patet.
 Quæris Aristotelem magnum, quærisne Platonem?*

En tibi Aristoteles, en tibi Aristoclees
 Quæris Virgilium potius, Musamne Catulli?
 En tibi Virgilius, atque Cantullus adest.
 Seu moles elegos, seu vis epigrammata multo.
 Tincta sale, hic elegos, hic epigramma canit.
 Verrius est idem, vel si quis doctior illo.
 Quando aperis Latio nomina prisca suo.
 Ante illum ut credas nulli nota esse Latina,
 Solus ita illius sacra vestigia tenet.
 Hippocratem quoque si postis postisque Galenum,
 Vnus hic Hippocrates, Pergameus tibi i
 Nec non Priamides, Et forti pebio Achilles:
 Hostiles toties quod didiceramus.
 Agmine quas denso occurrens, melioribus annis
 Sternebat, magna strage superbus ouans.
 Vt iam Scaligeri ad tumulum cecidisse queraris
 Alterum Aristotelem, Priamidemque simul.
 Ni immanis, veterum quotquot decora amplapavisti
 Scaligeri unius funere, mersa, queri.
 Si tamen unius, que tot communia fuita,
 Dixeris, aut plures non peruisse putes.

17 Iacobi Pelictarii, Medici Poetæ
 Mathematici.

Vir doctus Pelictarius, sed usque
 In scilix iacet hoc solo sepultus:
 Nullo aut marmore, vel columna abena
 Donatus, tenui tegente topbo.
 Vix una cineres breui locatos.
 Primus Francia plestra tangere ausus
 Ludebat numerum modo bis, modo illis,
 I iii j

Multo cultius, elegantiusq[ue]
 Quam quotquot fuerant eo priores,
 Quem tamen superant, & antecellunt
 Longe, Francia quos tulit Poeta
 Paulo post, quibus ille sponte cessit,
 Et Musis leuibus valere iussis,
 Magna non nisi cogitare cepit.
 Nunc matremata, mox & Asculapii
 Tractas Serinia, singula & reuoluit
 Mox Aristotelis magis libellis
 Addictus, modo de serens & illos,
 Iuri iam iam operam velut daturus,
 Et nouis cupiens vacare causis,
 Et si omnia solus esse dum vult
 Nil vita fuit vnus ille in omni
 Sed quid nunc? Equidem puto beatum,
 Namque illi genesis sua aut pusilla
 Semper pollicita est, opes, honores,
 Regum munera, principumque bladae
 Aures, & populi ipsius fauorem.
 Que mundo omnia vanavisa esse
 Hoc nostro, & tenui ille semper in re
 Nullis principibusque, regibusque
 Notus, nec populi fauore clarus,
 Aetatem egerit, ut miser misellam
 Felix denique sit necesse, in illo
 Quo nunc aeuum agit altero ipse mundo.

33 Iacobi Cuyli medici clariss.

Cuylye Parrisiae quem mirabantur Athenae
 Europa è tota cui studiosa cohors,

Quaque coit quisquis iuuenis melioribus annis
 Excolit ingenius artibus ingenium
 Quis te, quis miserum, tam tristi funere meris?
 Quis patrię eripuit, vir memorande tuę?
 Tu decus omne tuis: viuo te Francia salix:
 Gloria felicem si tamen ulla facit.
 Fœlicęque magis quot quot tua sacra colebant,
 Qui facilem insisterant te præeunte viam.
 Auspice quo emens salebras decurrere plano
 Gaudebat stabiles calle regente pedes.
 Te spes Itali, Rhœnus te nouerat ante,
 Te reneti in medio sepe iulere sinu.
 Non minus illorum quam patria verba tenebas,
 Non minus & noras Græca Latina loqui.
 Te nec Aristotelis, nec prætereire Platonis
 Scripta, nec est illo quicquid in orbe boni.
 Et Ptolemæos lustraras denique cursus
 Illius enumerans sidera cuncta pede,
 Omnia voluebas, nec rhetoris vllius artex,
 Vllius aut vatis te latuere lyra.
 Et vates quoque summus eras, seu metra Latina,
 Seu pangenda tibi carmina Græca forent.
 Sed tibi præcipuè Hippocratis placuere libelli,
 Cuius adhuc nulli mens bene nota satis.
 Quem dum tu colis, atque huic vni sedulus instas,
 Vt Latia indutus veste superbus eat.
 Eriperis subita fato grassante ruina:
 Tantæque te rapto cæpta repente iacent.
 Nam quis magnificè de se tam senserit, ut se
 Audeat hinc rapido credere sponte salo?
 O duras fati leges. Periere labores
 Ergo tot exhausti nocte dicque tibi

*Semper ut Hippocratem densa caligine condas,
Quisquis eum humanis captibus usque negat.*

19

Hieronymi Cardani viri
Celeberrimi.

*Cardane, quoniam plura mente complexus
Quis quam es, habenda si fides tuis scriptis,
Tene illa tandem sepe qua tuum torset
Animum in quietum, & anxium sui fati,
Mors nata: Tene perculit pari cunctis
Funesta diua sorte? scilicet cuius
Natura vino cognita haud tibi est unquam,
(Nam nemo vinus noscere hanc homo possit)
Que sita cogitationibus tantis,
Cognosceretur ut, tibi obicit dum se,
Contagione te, miser sua infecit,
Et si habere curiosior dum vis
Natura mortis qua sit, exuis vitam:*

20

Iacobi Hollerii medici clarissimi.

*Dum vigili studio veterum monumenta reuoluit,
Atque arcana virum, scitæque docta re fert
Et quicquid magnum tota fuit Hellade nobis
Exigua in charta colligit Hollerius.
Seu morbi ignoti certa ratione petendi,
Quam magni Hippocratis pagina multa docet
Seu noti auxilium propriis, medicæque sugandi
Arte laborantes qualia sola volunt.
Quodque alii tantum verbis, re prestat, & egros
Omne genus facili libe, at vnus ope.
Atque ultra, innumeros præceptis talibus implet,
Qualibus hic nostro clarus in orbe viget.*

Ut toto hoc calo languor procul exulet omnis,
 Rarior & canos occidat ante dies.
 Cernit in angustum interea sua vegea redacta,
 Nec pro materia mors faxibunda dolet.
 Sed miserum ante diem prima adueniente senectia
 Occupat & stridit quem tenet ense ferit.

Francisci Rabelesii medici
 doctissimi facitissimique.

Nugator omnium optimus
 Hoc lapide tellus occubat.
 Quis sit, nepotes quarite.
 Nam quotquot eius tempore
 Vixere nquerant probe
 Nugator iste quis foret.
 Vt qui omnibus notus foret,
 Et charus vnus vnice.
 Scurram putabitis virum
 Fortassis, & dicaculum,
 Quique aucuparetur dapes
 Dicitur facetus: non fuit
 Hic scurra, nec dica ulus.
 Quis e sivo. Ast acumino
 Seletioris ingeni
 Ridebat humanum genus,
 Et stulta vota sepius,
 Et spes futuri credulas:
 Securus & sortis sue
 Vitam exigebat, prospero
 Afflante vento perpetim.
 Nec doctiorem illo tamen

Quem comperisses ludicris
Quando relictijs seria
Loqui placebat, & grauem
Induere personam sibi
Non fronte quispiam minax,
Tristisque vultu tetricus
Senator, hoc aequè grauis,
Alto insidens subfello.
Si magna, & anceps quaestio,
Docta explicanda industria,
Proponeretur, diceres
Vni patere maxima
Quaeque, atque natura sinum
Solius fuisse peruium
Hac ille eum facundia,
Quicquid volebat eloqui,
Efferre suetus, plurimis
Mirantibus, quibus iocis
Facetus hic dicacibus,
Solennibusque argutis,
Opinionem iniecerat
Sui, velut docti nihil:
Cui nota, quicquid Gracia,
Latiumque quicquid potulit.
Et alter hic Democritus
Ridebat irritos metus,
Et vota vulgi, & principum,
Vanasque curas, & breuis
Vite labores anxios,
Quibus omne tempus degitur,
Quodcunque concessit fauor
Nobis benigni numinus.

*Quae cuncta risit quandiu
 Ridere permisum fuit,
 Dum Parca ridentem abstulit.
 Nunc Regia in Plutonia
 Ridere crederem libens
 Illum daretur si iamen
 Risus ei hac occasio
 Quae plurima hic sepe data est
 Quae nulla cum sit his locis,
 Ad quae ille deductus later,
 Ridere vel iam desit,
 Vel flere forsitan potest.*

22. Perionii viri doctissimi.

*Primus Aristotellem qui verba Latina loquentem
 Iuduxit situs hic ecce Perianus.
 Non hominem hunc, sed Aristotelis Hyperiona
 credas,*

Si videas quantas expulerit tenebras,

23. Claudij.

*Occidis o prima quod Claudij, ineunte iuventa.
 Et rapido auferri precipitatus equo.
 Debuerat te Bellerophon, Phaetonue monere,
 Non temere audacis terga premenda feras
 Sed pariter iaculis sonipe: reseritur ut ille
 Se vitam inuitum precepisse tibi.*

24. Ioannis Tapone.

*Tapone nemo quo fuit magis simplex,
 Rudisque, eorum quos quidam aspicit phobus,
 Vel quae iugales iungit & tenet primas
 Metas reducens aeri suum lumen.*

Vel qua fugatam languidus diem condit,
 Quid nunc solutus corporis sapis vinculis?
 An tu puellæ, quam tuo serunt multum
 Arsisse amore, cui fidem dabas sæpè
 Tuam futuram hanc coniugem & virum te eia,
 Memor peverras Elysi plagis campis?
 Tuine iam illa mente, si tibi restat
 Mens vlla, viuo nulla que, aut fuit parua,
 Excussa? Lethes an ne aqua, quibus potis
 Obliviosa cuncta mente delentur,
 Delere nequiere virginis chara
 Blandos ocellos, atque amabiles voces,
 Quos te tenebat simplicem, & rudem totum,
 Vixque illius blandis ocellulis doctum
 Amare tandem quid sit: o miser frustra
 Amate amans que, si tuum tamen pectus
 Blandus puellæ mouerat lepor talis,
 Cui non fruisçi amoribus datum primis,
 Conscientie parte utraque quantum vis:
 Dissentiente sed nimis mala turba
 Affinium inuidentium ius rebûs:
 Quibus decebat omnibus, sequi spretis
 Quod offerebat sors fauens boni, non te,
 Horum arbitrata improuidum, & voluntate,
 Fugere cupitos coniugis tue amplexus:
 Dicenda coniux si videtur hæc cuiquam
 Data cui fides sit numinis fide sancta.
 Sed tu miser, nec ista cuncta scinisti
 Tenenda, nec tete expedire fallacum
 Hominum dolis inbiantium bonis illis
 Tibi possidendis patrimonii iure,
 Poteras, & illi, gurgites opum veri,

Tenuere longè distitum à locis illis,
 Vbi ardor in tuas medullas primus
 Influxerat, dum mors misera sciunctum
 Corpore ab amato vivere anxium tete,
 Vnam sagitta sustulit animi: quicquid
 Restabat ista corporis tui mole.

25

Stephanus Iodellus.

Dum rides Pæana tuum castasque sorores,
 Iodelli, & manis Martia castra sequi
 Pieridumque choris præfers Maavortia vgeors
 Agmina, ut ars nullus Apollo fauet.
 Aeschyleos poteras, solus superare coturnos,
 Pindaricòque aliquid grandius ore loqui.
 Iamque Menandri socis accinctus, & illo
 Syrmate, quo regum funera dura gemunt:
 Et Cleopatraos questus, Didusque canchas:
 Ante tuos ortus Francia tale nihil.
 Seu Latias tetigisse fides, seu pleetra iunaret
 Francia non humili sustinuisse manu.
 Quis te aliud ergo Deus, quæ te dementia vertit?
 Ingenii, ut caderent tot monumenta tui.
 Utque, illis spretis, ad quæ natura creatat
 Te, peteres multum quæ nocitura forent.
 Iure ergo præcepta omnis laus illa, sequitò,
 Quæ, tibi Pieridum pleetra, futura fuit.
 Nec quesita tibi per tot discrimina reram
 Gloria, quam sperans acer in arma ruis.
 Atque opibus fractis, non vltio nomine parto
 Militiæ, & nullo vulnere lesus obis.
 At tua tot periere ferè, quæ carmina spresisti,
 Et sola ex illis gloria parta manet.

Antonius, viator hoc Defranius,
 Tympe sepultus: cogitantem quem nibil
 Casus futuri, perfoat teterrimus
 Grassator, axe qui soiebat quos libet
 Certo occupare improvidos, & aggredi:
 Quales videntur plurimi multis locis:
 Quo nocte caeca, sepe item medio die,
 Multi petiti incogitantes occidunt:
 Italia quales peperit ante & nunc parit,
 Nostri inque adusque conuomens terram exspuit.
 Hoc illi acerbum fumus emulus parat.
 Qui cum fauore, & gratia sese minus
 Isto valere cerneret, taleis dolo
 Molitur hostis expedire se quibus
 Nesciuit ipse. Nam prius per viscera
 Gladius adactus quam quis hostili manu
 Se petere, hic aduerteret. iustus tamen
 Impune non fuit Deus tantum scelus
 Abira: comprehensus at sicarius
 Deditque pœnas, & capite facinus luit,
 Supplicia morte acerbiora perferens.
 Nam cruribusque, brachiisque, & artubus,
 Et uniuerso corpore infracto, graui
 Gemente plaga, & efferatis ictibus.
 Multas per horas totus & siti, & fam:
 Et vulnere doloribus grauissimis,
 Ixionis super impostus atre roge.
 Efflavit animam monstrum hominis hoc perditam.
 At alter ille qui parauerat dolos,
 Fuga saluti consulens, nec quem locum
 Petebat assequutus, & miser in diés,

Gravi

Graui premente teste conscientia,
 Magis, magisque, languet, atque Erynnias
 Truces facibus ardentibus caecitas videt,
 Et usque, quem meretur exitum, tremat.

Ioannis pennæ Mathe-
 matici doctiss.

Penna, quibus, possim, pennis subiectus ad æream,
 Dicere quas laudes, quod mereare decus.
 Quem iuuenem primis vix dum florētibus annis,
 Sepius obstupuit Sequana tanta loqui.
 Et lacrymas subito erepto tibi, iustaque soluit,
 Qualia tam charo persolūenda forent.
 En ego, nunc etiam admirans tua grandia scripta,
 Prosequor, ô, lacrymis te miserando, meis.

Ludouici Regii.

Regius, hoc humili post multa pericula busto,
 Conditus ecce iacet,
 Quem cum diuitiis rex, atque auxisset honore
 Multiplici, ille tamen
 Et decoxit opes, auidaque ingessit in aluum
 Quicquid adeptus erat.
 Dum tandem ætate affecta, atque grauantibus
 Annis,
 Pauperis in tuguri
 Culmine, substrata pro plumis mollibus, alga,
 Vel leuibus paleis,
 Aegram animam istius ceperrunt radia vitæ:
 Que sua damna gemens
 Effugit, & frustra retinentia claustra relinquit,
 Alterum aditque polum:
 Si tamen Elysiis paulus eminet alter in oris.
 Fortis, & arbitrio

K

*Sic cuncta, aut plura, ut nostrabat regione, feruntur
Cantior esse cupit:*

*Tertia, ne frustra que querat, sidera desint
Perpetuo misero.*

28 Guilelmi Postelli.

*P. Stellum longqua dies hac condidit urna,
Plurima post terra, postque pericla maris.
Namque vagus varias errauerat ille per vrbes,
Qua noua mens cupiens semper, & aura tulit,
Solis & Hesperios obitus lustrauerat idem,
Et matutinas exorientis aquas*

*Menia Bizante quondam gratissima Diuis,
Et tot, Turca, armis subdita regna tuas.
Et Solyman, & latos Iordanis viderat amnes
Et Ptolemace, littora victa Phari:*

*Caucaseas rupes, & duri vincula Promethei,
Quaque petunt summum Caspia saxa polum.
Totque ille edoctus linguas quot vidimus ipsi,
Et testantur adhuc que monumenta viri.*

*Ut vario caelo, variis ut fluctibus actus,
Sic animi variis assibus implicatus.*

*Omnia que tandem vita meliore potitus
Deserit, errores videt, & ipse suos.*

Ioannis Calui procuratoris in vestigalibus.

Regis Iulioduni.
*Magni consilii patronus isto
Caluus sub tumulo iacet, viator:
Cuius singula nosse si laboras,
Hec pauca ita habe bonus, piusque
Et iuris studio eloquentiaque
Tanta, clarus ut esset inter omnes.
Ceteros, patrique ocellus alter,*

Hunc tota patria gemente, longio
 Post tormenta mali senem sorores
 Quae nent flamina nostra, sustulere.
 At sui lacrymis & ciulatu.
 Quem par est miseris haberi honorem,
 Quamquam ingratus honos, nimisque inanis,
 Hostes posuere eum sepulcro.
 29 Caroli Noni Regis Franciæ.
 Bella nisi, & cades, toto quid tempore Regni,
 Vidisti, o regum Carole nonæ decus.
 Tunc quoque bella vides, cum mors miserata dolēt,
 Te rapuit terris, inseruitque polo.
 30 Camille Droigne
 Amplexu molli redeuntem in tella parentem
 Excipis, ille tibi dira venena refert.
 Nam dum pestifera vexatam strage per urbem
 Errat, & incautus nulla pericula fugit.
 Ille sui securus adest: at tu obuia patri.
 Fune eum virus quod gerit, ipsa bibis
 Scilicet in tenui vestis quod sederat ora:
 Nec te unam at multos exitus iste tulit.
 Sed te unam ex aliis cuius fecundia tanta,
 Tantæque somoso gratia in ore fuit:
 Et tantus decôr in roseto qui pectore sedit,
 Possit & ingratis sollicitare colos.
 Ingrata tamen tibi heri scidote sorores
 Ingenii possent ponere duritiem.
 Sed nulla immites placant sera pectora Parce
 Laude vel ingenii, laude vel eloqui.
 Nam si aut ingenii placari laude, vel oris
 Possent, quæ nobis flamina nostra legunt.
 Placasses nempe ingenio has dulciquæ loquela,
 K ij

Quique de ore suo multus in ore fuit.

Renati Messelii.

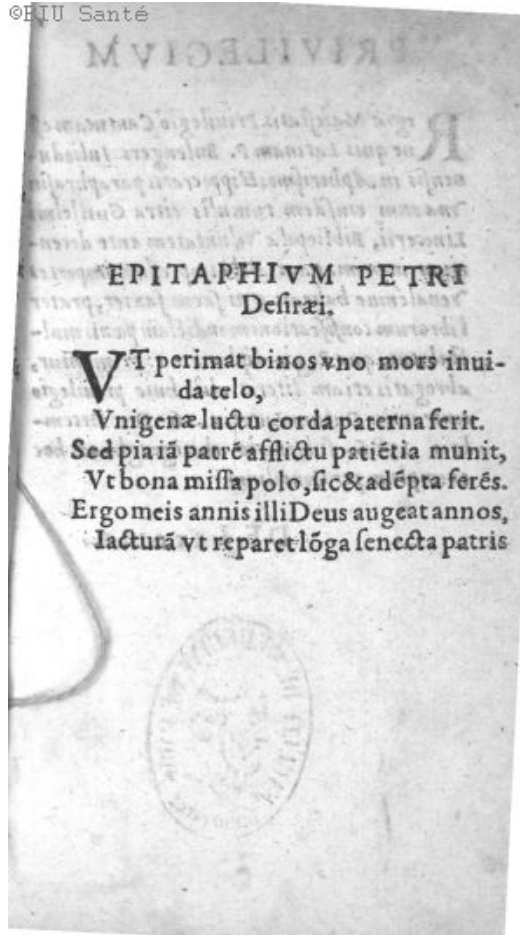
Qui situs hoc tumulto est in bellis viribus, atque
 Dextra tamen dum iurgia
 Sponte ciet, pugna in felix congressus iniqua,
 Confossus ense concidit,
 Heu cur non animis tantis vis digna perisset
 Quisquis fuisses obuius.

Trium fratrum.

Treis fratres sors dura, una, non sorte, peremit.
 Febre cadit primus, peste secundus obit.
 Tertius ast aliter, miseri nam fata peregit,
 Qui medium in pectus mucro inimicus iit.
 Sola relicta soror pede clauda, & lumine lusea,
 Gibba humeros, naso tetra mephitis olet.
 Sic post Pelida, Thersites, funera, viuax,
 Ex belli, atque maris caeca pericla fugit.

FINIS.

PRIVILEGIUM
EPITAPHIVM PETRI
Desirai.

Vt perimat binos vno mors inui-
da telo,
Vnigenæ luctu corda paterna ferit.
Sed pia iâ patrè afflictu patiëntia munit,
Vt bona missa polo, sic & adépta ferés.
Ergo meis annis illi Deus augeat annos,
Iacturâ vt reparet lóga senecta patris

PRIVILEGIUM

Regia Maiestatis Privilegio Cantuarum est
 ne quis Latinam P. Bulengeri Iuliodu-
 nensis in Aphorismos Hippocratis paraphrasin
 una cum eiusdem tumulis circa Guillelmi
 Linocerii, Bibliopola Voluntatem ante decen-
 tium imprimat aut alibi impressam importet
 venalemue habeat: Qui secus faxit, prater
 librorum confiscationem indidem pœnis mul-
 tabitur, qua Regio diplomate exprimitur,
 abrogatis etiam literis aliis huic privilegio
 contrariis: Datum Lutetia 26 Die Decem-
 bris 1586. subscripto chirographo ad hoc
 exemplum per Concilium.

DE LETOPE.

